

Färgelanda kommun

Verksamhetsplan och detaljbudget 2014-2016

Kommunstyrelsen §432, 2013-12-03, Diarienummer 2013-372

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Vision	3
Övergripande mål, Inriktningsmål och aktiviteter	4
Ekonomiska förutsättningar och Driftsbudget	13
Kommunbidrag per sektor enligt budgetförslag	14
Kommunen	16
Kommunfullmäktige	17
Kommunstyrelse och Stab och ledning	20
Sektor Barnomsorg och Utbildning	26
Sektor Omsorg	35
Sektor Kultur och Fritid	47
Sektor Service	52
Investeringsbudget	66

Vision, mål och inriktning för utveckling av Färgelanda kommun

Vision

FÄRGELANDA - EN ATTRAKTIV KOMMUN ATT BO OCH LEVA I

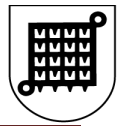
Inledning: Färgelanda kommun leds av målstyrning.

Det innebär att Kommunfullmäktige fastställer de övergripande målen samt delar ut ekonomiska ramar för sektorerna i kommunens samtliga verksamheter.

De övergripande målen bygger på Färgelanda kommuns vision och tanken att sträva efter demokrati, delaktighet och öppenhet.

Färgelanda kommuns vision är som en ledstjärna, hur vi vill att medborgaren i framtiden ska se sin kommun, de leds av 7 övergripande mål:

- **BOENDEUTVECKLING I HELA KOMMUNEN**
- **FÄRGELANDA – EN FÖRETAGARVÄNLIG KOMMUN**
- **UTVECKLANDE SKOLA OCH BARNOMSORG**
- **OMSORG MED VALFRIHET OCH VÄRDIGHET**
- **FÄRGELANDA - EN MILJÖKOMMUN**
- **DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET**
- **EKONOMI I BALANS**

ÖVERGRIPANDE MÅL:**BOENDEUTVECKLING I HELA KOMMUNEN**

Människor med engagemang är grunden för att en kommun som Färgelanda skall kunna utvecklas. Boendemiljö företag och föreningsliv är viktiga för utvecklingen. Det engagemang som finns, ska tas till vara för att driva kommunen framåt.

Attraktiva boendemiljöer ökar förutsättningarna för inflyttning till kommunen. Planen för landsbygdsutvecklingsområden i strandnära (LIS) områden ger nya möjligheter att skapa attraktiva boenden för kommunens invånare.

Kommunen skall se föreningslivet som en viktig faktor för kommunens framtida utveckling. Fokus skall ligga på barn och ungdomar. Valbohem AB skall erbjuda ett attraktivt boende för alla genom att höja boendekvaliteten på Valbohems befintliga fastighetsbestånd och nybyggnation

Inriktningsmål:

- A1. Skapa förutsättningar för fler attraktiva boenden**
- A2. Öka invånarantalet**
- A3. Stimulera föreningslivet och det lokala engagemanget så att fler aktiveras**

Mål	Ansvarig: Aktivitet	Förväntade resultat	Förvaltningens aktiviteter	Beräknas klart
A1	KS: Arbeta aktivt för att öka tillgängligheten till bredband och mobiltelefoni i hela kommunen	Fibernätverk utbyggt, täcker hela kommunens landsbygd och drivs lokalt.	Få igång resterande fiberföreningar och avsluta upphandlingsprocessen .	2015
A2	Serviceberedningen: Skapa förutsättningar för fler attraktiva boenden	Detaljplanerat nytt bostadsområde i Ellenö.	Ingår i den aktualiserade översiktsplanen ÖP-13. Beslutas våren 2014.	Q2-2014
	Serviceberedningen: Skapa förutsättningar för fler attraktiva boenden	Detaljplanerat nytt bostadsområde i Östersjö-/Sundsbroområdet.	Fortsätta detaljplaneringen när ÖP-13 är godkänd	
A1	Serviceberedningen: Aktualisera översiktsplanen i samråd med kommuninvånarna.	En aktualiserad översiktsplan.	Se ovan	
A3	Välfärdsberedningen: Utforma föreningsbidragen så att de bidrar till utveckling i kommunen och aktiverar fler barn och ungdomar.	Fler barn och ungdomar aktiveras. Föreningsaktiviteterna ökar i hela kommunen.	Planera för införande av nytt bidragssystem efter beslut i KF.	2014

Aktiviter som är riktade till Kommunfullmäktiges beredningar är av mer långsiktig karaktär och fortsatt arbete med dessa aktiviteter redovisas av beredningarna till kommunfullmäktige och har inte beskrivits i kommunstyrelsen detaljbudget.

ÖVERGRIPANDE MÅL:**FÄRGELANDA – EN FÖRETAGARKOMMUN**

Företagen är motorn i samhället och det lokala entreprenörskapet är avgörande för en livskraftig kommun med många arbetstillfällen. Kommunen skall arbeta med entreprenörskap som förhållningssätt och se det som ett naturligt alternativ. Vi vill att bärkraftiga småföretag skall utgöra en viktig del av Färgelandas framtid.

Inriktningsmål:

B1. Kommunens verksamhet konkurrensutsätts och brukaren får ökad valfrihet

B2. Bli en mer attraktiv företagarkommun med rättvisa villkor för näringslivet

Mål	Ansvarig: Aktivitet	Förväntade resultat	Förvaltningens aktiviteter	Beräknas klart
B2	KS Hålla forum för dialog med kommunens näringsliv, såsom frukostmöten och Färgelandadagar. Skriftlig information till näringslivet kvartalsvis med relevant info.	Färgelanda kommun skall klättra i Svenskt Näringslivs ranking		
	KS Undersöka företagsklimatet lokalt.	Enkätundersökning har genomförts.		
	KS Jobba aktivt med kompetensförsörjningsfrågor tillsammans med näringslivet.	Ökad nivå av kompetensförsörjning		
B1	KS Utreda möjliga verksamheter för konkurrensutsättning.	Utredning klar. Verksamheter klara för att konkurrensutsättas. Minskad kommunal förvaltningsorganisation	Utreda förutsättningar för upphandling av de verksamheter som KS föreslår.	

ÖVERGRIPANDE MÅL:**UTVECKLANDE SKOLA OCH BARNOMSORG**

Alla barn ska få en trygg uppväxt och ett lärande som leder till goda resultat och ett självständigt liv. Utbildningen ska anpassas så att varje elev ställs inför höga positiva förväntningar och uppmuntras uppnå och sätta nya mål. Det finns inget tak för hur långt våra elever kan nå. Alla elever i grundskolan ska nå sina individuella mål i samtliga ämnen.

Inriktningsmål:

- C2. Alla elever som slutar grundskolan ska ha behörighet till ett gymnasieprogram.**
- C1. Elever och personal skall ha en trygg skolmiljö**
- C3. Erbjudna valfrihet inom skola och barnomsorg i hela kommunen**

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Förvaltningens aktiviteter	Beräknas klart
C2	Välfärdsberedningen: Utarbeta skol- och barnomsorgstrategi som bidrar till utveckling enligt kommunens övergripande mål.	Strategi finns för hur utbud och efterfrågan ser ut samt hur valfrihet skall tillgodoses på 10 års sikt.	Ta fram en omvärldsanalys för att förbättra befolkningsprognoser.	
	KS: Familjecentral i Färgelanda kommun	Familjecentral i drift. IFO, Öppen förskola, BVC, MVC, mm ingår.	Dialog med VGR om hur en familjecentral kan utformas och finansieras	Q1-2014
	KS: Ta fram en plan för it-pedagogik inom skolan.	Plan antagen. Skolorna är förberedda för att elevdatorer sätts in i undervisningen.	Påbörja kompetensutveckling för att kunna förbereda ett flexibelt och modernt lärande. Upphandla av digitala verktyg. Ansökan om medel för skoldatatek. I samarbete med IT-enheten för utbyggd kapacitet i nät och support.	VT-2014
	KS: Erbjudna tre språkval	Språkval erbjuds	Undervisning i tyska, franska och spanska erbjuds i år 7-9.	HT-2013
	KS: Öka samarbetet mellan skola och näringsliv	Elever informeras tydligare om det lokala näringslivet. Plan finns för hur samarbete skall stärkas.	Översyn av hur skolan genomför SYO i samverkan med övrig ämnesundervisning	Lå 2014-15
	KS: Implementera entreprenöriellt lärande i kommunens grundskolor.	Entreprenöriellt lärande tillämpas. Plan finns för implementering.	Läggs in i skolans styrdokument	2014 och fortsatt
	C1	KS: Sektorsövergripande samverkan för att på ett aktivt sätt motverka mobbing, förtryck och rasism.	Eleverna känner sig trygga under sin skolgång. Höjd närvaro i skolan.	Årlig revidering av likabehandlingsplan och plan för kränkande behandling genomförs

Verksamhetsplan och detaljbudget 2014-2016_Dnr2013-372

			på alla enheter. Löpande rapportering av kränkande behandling.	
C3	KS. Nya avdelningar skall i första hand drivas av externa utförare.	Barnomsorgen liksom valfriheten stärks upp i södra kommundelarna.	Tillfällig lösning i befintliga Höjden lokaler under våren. Plan för externa utförare på längre sikt tas fram	2014
	KS. Upprätta ett policydokument över ersättnings till fristående verksamhet för att underlätta etablering av dessa.	Policydokument finns antaget	Förslag från 2013 hanteras i dialog med KS och befintliga utförare.	Q2-2014

ÖVERGRIPANDE MÅL:**OMSORG MED VALFRIHET OCH VÄRDIGHET**

Framtidens äldreomsorg bygger på att man ges möjlighet att bo kvar i sin hemmiljö så länge som möjligt. Vi ska via hembesök, förebyggande arbete och ökad kompetens i ett tidigt skede upptäcka ev. behov. Det skall finnas trygghets/seniorboende för de som vill flytta till en anpassad bostad som ett komplement till det särskilda boendet. Den enskilde individen i behov av hjälp skall mötas med respekt och värdighet.

Inriktningsmål:

D3. Äldre erbjuds alternativa boendeformer

D2. Utveckla aktivitetsformer tillsammans med de äldre.

D1. Utveckla det förebyggande arbetet för att möta brukarens behov på bästa sätt

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Förvaltningens aktiviteter	Beräknas klart
D3	KS: Erbjuda trygghets-/seniorboende på Lillågården.	Trygghets-/seniorboende finns och erbjuds.	Dialog angående ansvar för trygghetsboende i kommunen	
D2	KS: Erbjuda utevistelse	Alla ska ha möjlighet till utevistelse inom äldreomsorgen	Fortsätta arbetet med erbjudande om utevistelse samt dokumentation i genomförandeplaner	
	KS: Utvecklat arbete med sysselsättning och naturliga mötesplatser för kommunens äldre.	I samarbete med pensionärsorganisationerna erbjuds sysselsättning och mötesplatser.	Anhörigstödjare arrangerar aktiviteter Ökat samarbete med pensionärsorganisationerna	
D1	KS: Utveckla arbetet med förebyggande insatser inom IFO	Insatser förebyggs/undviks?? Finansiella mål uppnås	Arbeta utifrån de prioriterade förbättringsområden i handlingsplanen. Återkopplas till KS varje kvartal.	
	KS: Arbetar långsiktigt strategiskt för hemmaplans-lösningar inom IFO	Minskat antal institutionsplaceringar	Se ovan	
	KS: Långsiktig plan för familjehem och jourhem	Plan finns antagen	Se ovan	

ÖVERGRIPANDE MÅL:**FÄRGELANDA - EN MILJÖKOMMUN**

Det är viktigt att väga in miljöfrågorna i alla delar av kommunens verksamhet. Riksdagens har 16 övergripande miljömål bör beaktas i arbetet. Kommunen har minskat sin energiförbrukning men arbetet behöver fortsätta. Visionen är att mer förnybar el kan produceras i kommunen men även konsumeras av kommunen.

Inriktningsmål:

- E2. Främja ett långsiktigt hållbart samhälle samt en giftfri miljö.**
- E3. Färgelanda kommun ska verka för att fossilfri och miljövänlig energi används i kommunen.**
- E1. Samhällsplanera långsiktigt och överlämna ett hållbart arv till kommande generationer.**

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Förvaltningens aktiviteter	Beräknas klart
E2	Serviceberedningen: Uppdatera energi- och klimatplanen	Antagen uppdaterad plan med nya miljömål för kommunen.		
	KS: Kommunens egen måltidsverksamhet ska utvecklas för att minska klimatpåverkan	Andelen krav- och rättvisemärkta samt ekologiska varor i måltidsverksamheten skall ha ökat. Utbudet skall matcha säsongutbudet.	Fortsatt dialog om definitioner, nuläge, måltal och finansiering.	
E3	KS: Kontinuerlig energieffektivisering ska ske i kommunens egna lokaler och verksamheter.	Vid ny-, om och tillbyggnader av kommunens egna lokaler ska energiförbrukningen understiga byggnormens krav med minst 20%	Uppföljning av effekter av gjorda energieffektiviseringar	
	KS: Införa fler cyklar i de kommunala verksamheterna som komplement till bil i tätorterna.	Cyklar finns att tillgå för verksamheten i tätorterna.	Test av Elfordon görs under hösten 2013. Uppföljning och utvärdering	Q2-2014
E1	Myndighetsnämnd Vid samhällsplanering och bygglovsgivande skall hänsyn tas till riksdagens antagna miljömål	I alla beslut tas hänsyn till riksdagens 16 miljömål	Öka kunskapsnivån genom ökat samarbete i Dalsland samt ökad omvärldsbevakning	
	KS: Ta fram en fastighetsplan tillsammans med en långsiktig plan för underhåll och lokalförsörjning.	Planer finns fastställda	Samordna lokalbehovet för samtliga sektorer i en lokalförsörjningsplan. Lokalförsörjningsplanen utgör grund för att upprätta en samlad underhållsplan för kommunens fastigheter.	2014

ÖVERGRIPANDE MÅL:**DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET**

Vår kommun skall präglas av ömsesidigt förtroende, jämställdhet, inflytande och ansvar. Dialog, delaktighet och inflytande i samhället är en grundläggande förutsättning för folkhälsa. Inflytande och möjligheter att påverka den egna livssituationen har ett starkt samband med hälsa och livskvalitet. All verksamhet skall genomsyras av ett barnperspektiv enligt FN:s barnkonvention

Inriktningsmål:

- F1. Vara en attraktiv arbetsgivare**
- F2. Ökad dialog med kommuninvånarna**

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Förvaltningens aktiviteter	Beräknas klart
F1	KS: Ta tillvara personalens kunskaper och utvecklingsidéer	Ökad delaktighet för personalen. Verksamheterna har profileringsmöjlighet och kan friare fördela resurser inom resultatenheten.	Föra dialog inom verksamheterna om möjligheten att skapa profiler inom enheterna.	
	KS: Jämställda arbetsvillkor och löner för kvinnor och män.	Ökad jämställdhet bland arbetsvillkoren samt en ökad trivsel.	1.Upprätta likabehandlingsplan i CESAM 2.Genomföra lönekartläggning 3.Utreda hur det ser ut med möjlighet till arbetskläder för olika yrkeskategorier. Hur ser rutin för anskaffning av arbetskläder ut. Ta fram förslag på riktlinjer för presentation i PU.	2014 2014 2014
	KS: Fler erbjuds heltidstjänster	Ökad trivsel	1.Enkätundersökning inom Omsorg 2.Sammanställd rapport till Personalutskott 3.Omsorgs ledningsgrupp utser pilotområde att arbeta med uppdraget "fler heltidstjänster" med inriktning fler med högre sysselsättningsgrad, jämnare fördelning av arbetsuppgifter under dagen samt samarbete mellan enheter. Informera personal inom omsorg om rutin för önskad sysselsättningsgrad 4. Kartläggning av	Q1-2014

			heltidstjänster inom sektor Barn- och Utbildning. 5. Ta fram lägesrapport på delade turer inom Omsorg.	
	KS: Varje skola ska ta fram en plan för hur elev- och föräldrainflytande ska stärkas	Plan finns framtagen	Sektor BoU tar fram en reviderad övergripande plan för föräldrainflytande och delaktighet. Varje enhet tar fram/reviderar en lokal plan för elev-och föräldrainflytande och delaktighet.	VT-2014
F2	Beredningarnas arbete med utvecklingsplaner skall ske i dialog med kommuninvånarna	Dialog i olika former förs med kommuninvånarna kring planarbete		
	KS: Ökat brukarinflytande i kommunens verksamheter.	Brukare kan och vill påverka kommunens verksamhet i högre grad.	Utvärdering av möjligheten att lämna synpunkter via hemsidan, som infördes 2013	2014

Aktiviter som är riktade till Kommunfullmäktiges beredningar är av mer långsiktig karaktär och fortsatt arbete med dessa aktiviteter redovisas av beredningarna till kommunfullmäktige och har inte beskrivits i kommunstyrelsen detaljbudget.

ÖVERGRIPANDE MÅL: EKONOMI I BALANS

En stabil ekonomi är nödvändig för att få reformutrymme, bättre möjligheter att utveckla kommunen och nå uppsatta mål.

Inriktningsmål:

G2. En långsiktigt hållbar verksamhet med ekonomi i balans

G1. Årets resultat skall vara 2-3 % av skatter och avgifter

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Förvaltningens aktiviteter	Beräknas klart
G2	BoB Se över reglerna för investeringar och avskrivningar	Tagit fram nytt regelverk och policy för investeringar samt avskrivningar.	Nytt regelverk och policy Följs upp i detaljbudget	2013 2014
	BoB Ta fram en strategi för en långsiktigt hållbar ekonomi i balans med utvecklingsmöjlighet för kommunen	Resultat skall vara 2-3 % av skatter och avgifter och kommunens soliditet skall på sikt uppnå 40 %	Revidering av samtliga ekonomi styrdokument har börjats under 2013	Q2-2014
	KS Utveckla resursfördelningsmodeller och möjligheter till resultatenheter	Resursfördelningsmodeller har införts liksom ett ökat antal resultatenheter.	Starta projekt och dialog för att konkretisera mål och förväntat resultat	Q3-2014
G1	KS Att anpassa varje verksamhet till ekonomin	Verksamheterna håller angivna budgetramar	Rapporterings- och målstyrningsverktyg implementeras. Månadsrapporter till KS enligt Uppföljningsregelverk	Q1-2014

Aktiviter som är riktade till Kommunfullmäktiges beredningar är av mer långsiktig karaktär och fortsatt arbete med dessa aktiviteter redovisas av beredningarna till kommunfullmäktige och har inte beskrivits i kommunstyrelsen detaljbudget.

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR, KOMMUNBIDRAG OCH BUDGETFÖRSLAGET

Denna detaljbudget utgår från de förutsättningar, mål och kommunbidrag som beskrivs i den Övergripande verksamhetsplanen för 2014-2016 inklusive kommunbidrag till kommunens sektorer som beslutades i KF den 12 juni 2013. Den övergripande verksamhetsplanen för 2014-2016 har aktualiserats av KF i november 2013 med senaste kända skatteintäktsprognos inklusive förslaget till ny skatteutjämning.

Planeringsförutsättningarna för den övergripande verksamhetsplanen 2014-2016 och för detaljbudgeten 2014-2016 bygger i huvudsak på SKLs och SCBs senaste prognoser.

Driftsbudget

ver 20131104

Belopp i tkr	Budget 2013	Intäkt 2014	Kostnad 2014	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Kommunfullmäktige	-3 004	0	-3 454	-3 454	-3 347	-3 451
Kommunstyrelse, ledning och stab	-19 113	1 810	-22 124	-20 314	-20 862	-21 509
Barnomsorg och Utbildning	-125 559	7 245	-134 099	-126 854	-130 279	-134 318
Omsorg	-108 979	48 695	-159 363	-110 668	-113 656	-117 179
Kultur och Fritid	-13 482	1 742	-15 224	-13 482	-13 846	-14 275
Service	-45 472	46 030	-91 702	-45 672	-46 905	-48 359
Verksamhetens kostnader	-315 609	105 522	-425 966	-320 444	-328 895	-339 091
Skatteintäkter o Bidrag	326 349	326 104		334 312	342 932	351 728
Finansiella poster	-2 975	800	-7 121	-6 321	-5 483	-5 566
Totalt Skatter, statsbidrag och Finans	323 374	326 904	-7 121	327 991	337 449	346 162
Resultat	7 765	432 426	-433 087	7 547	8 554	7 071
Resultatnivå (av skatter o bidrag)	2,4%			2,3%	2,5%	2,0%
Skattesats	22,76			22,26	22,26	22,01
Invånarsantal (SCB)	6 597			6 554	6 490	6 475

KOMMUNBIDRAG PER SEKTOR enligt Övergripande verksamhetsplan 2014-2016

Belopp i tkr	Budget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Kommunfullmäktige	-3 004	-3 454	-3 347	-3 451
Kommunstyrelse, ledning och stab	-19 113	-20 314	-20 862	-21 509
Barnomsorg och Utbildning	-125 559	-126 854	-130 279	-134 318
Omsorg	-108 979	-110 668	-113 656	-117 179
Kultur och Fritid	-13 482	-13 482	-13 846	-14 275
Service	-45 472	-45 672	-46 905	-48 359
Verksamhetens kostnader	-315 609	-320 444	-328 895	-339 091

Förändringar i kommunbidragen**Kommentarer till 2014**

Skattesänkning: 50 öre

Ingen index upp räkning 2014: Kommunfullmäktige, Sektor Kultur och Fritid och Sektor Service.

Utökad ram Sektor Omsorg: satsning ökad demensbemanning och biståndsbedömning + 1000 tkr, Familjecentral + 500 tkr.

Utökad ram Sektor Service: Ökat fastighetsunderhåll + 500 tkr

Satsningar KS : Effekt av genomlysningar Omsorg / Skola, Förstudie Dokumenthantering, Fortsatt arbete med ÖP/VAplan, En till en datorer, Driftskonsekvens av nya investeringar, Nya utskott, Barnomsorg kväll/natt -utredning, Konstgräsplan, Fler heltidstjänster -utredning, Externa utförare - utredning, Livsmedelspolicy/Upphandling, Företagsmessa / Mötesplats

Kommentarer till 2015

Kommunfullmäktige: 200 tkr till politiker utbildning.

Kommentarer till 2016

Skattesänkning: 25 öre

Förslag från verksamheten

Som hanteras inom total ram,

• Överförmyndarverksamhet	+ 300	KF
• Val 2014	+ 400	KF
• Lärartätheten behålls	+ 2 000	BoU
• Lärarlöner	+ 800	BoU
• Alternativ lösning Resursskolan	- 1 000	BoU
• Färre gymnasieelever	- 2 000	BoU
• Informatörstjänst	+ 600	Stab och ledning
• Lokalöversyn Omsorg	- 1 200	Omsorg
• Kommunbidrag VA	- 500	Service
• Vuxen utb istf statsbidrag	+ 700	Service
• Minskad energikostn	- 500	Service
• Personal/Ledarskap/trainee mm	+ 200	Stab

Investerings ram 2014

Investerings utrymmet för 2014 på 20 miljoner är självfinansierat.

Kommentarer till föreslagna förändringar av kommunbidragen

Kommunstyrelsens satsningar under planperioden

De satsningar som Kommunstyrelsen redovisar i sitt förslag är åtgärder som kan bli aktuella om det finns ekonomiskt utrymme under perioden. De föreslagna åtgärderna ingår inte denna version av detaljbudgeten.

Detaljbudget 2014-2016

Vissa organisatoriska förändring beskrivs i nedanstående detaljbudget,

Förslag från verksamheterna

De förändringar som redovisas i förvaltningens förslag till omfördelning inom det totala kommunbidraget till verksamheterna kan genomföras endast om både kostnadsänkande och kostnadsökande åtgärder genomförs. Förändringar som inte ryms inom det totala kommunbidraget kan inte genomföras utan särskilda beslut.

Del av resursskolan från Omsorg till Baromsorg o Utb 900

Det fortsatta arbetet med detaljbudget kan komma att leda till ytterligare justeringar av kommunbidragen/ramarna per sektor som en effekt av organisatoriska förändringar.

DETALJBUDGET PER SEKTOR

Varje sektor redovisar en översiktlig beskrivning av verksamheten, hur sektorn bidrar till kommunens övergripande mål och inriktningsmål, aktiviteter för att nå kommunens resultatmål samt verksamhetens egna effektmål.

I detaljbudgeten redovisas också resursbehovet fördelat på ansvarsområdesnivå och investeringsramens fördelning per verksamhet samt **konsekvenser av de ramar** som det föreslagna kommunbidraget utgör.

Beskrivning av större förändringar under planperioden jämfört med tidigare år ska också ingå.

Kommunen

Omvärldsanalys

I Sveriges kommuner och landstings (SKL) oktoberrapport 2013 bedöms konjunkturläget gradvis förbättras under hösten och vintern, vilket leder till en ganska måttlig BNP-tillväxt och en svag sysselsättningsökning. Det innebär att inflationstrycket blir ganska lågt de kommande åren.

Trots en ganska blek konjunktursbild räknar SKL med att tillväxten i det reala skatteunderlaget för kommunerna är relativt god takt under perioden fram till 2016. Ökningen räcker dock inte till att klara den förväntade kostnadsökningen.

Framöver väntar allt större demografiska utmaningar med en allt större andel äldre och unga invånare relativt sett till personer i arbetsför ålder.

Detta gäller även i Färgelanda kommun som dessutom har en befolkning som minskar totalt sett varje år.

Kommunens detaljbudget baseras i huvudsak på de förutsättningar som beskrivs mer detaljerat i SKLs ekonomirapport per oktober 2013.

4. Kommunfullmäktige

4.1 Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ med ansvar för bland annat de övergripande strategiska frågorna.

Fullmäktige väljs direkt av folket i de allmänna valen vart 4:e år.

Kommunfullmäktige skall vara kommunalpolitikens viktigaste mötesplats.

Exempel på beslutsärenden i kommunfullmäktige: budget och kommunalskatt, taxor och avgifter, fysisk planering, grunder för ersättningar till partierna och de förtroendevalda, den politiska organisationen, ansvarsfrihet för förtroendevalda.

Mandatfördelning för perioden 2010-2014

Socialdemokraterna	10 mandat
Centern	8 mandat
Moderaterna	7 mandat
Folkpartiet	2 mandat
Kristdemokraterna	3 mandat
Vänsterpartiet	2 mandat
Miljöpartiet	1 mandat
<u>Sverigedemokraterna</u>	<u>2 mandat</u>
Totalt	35 mandat

Kommunfullmäktige sammanträder som regel varje månad förutom januari, juli och augusti, totalt 9 gånger per år.

Stöd till politiska partier

Partistöd utgår enligt följande grunder

Grundstöd	1-3 mandat	3 000:- kronor
	4-6 mandat	5 000:- kronor
	7-11 mandat	7 000:- kronor
	12- mandat	9 000:- kronor
Mandatbundet stöd		4 170:- kronor

Revision

Revisionen, som består av fem förtroendevalda ledamöter, är kommunfullmäktiges organ för objektiv och förutsättningslös granskning och kontroll av hela den kommunala organisationen. Granskningen skall genomföras i en sådan omfattning att revisorerna varje år kan lämna ett underlag för kommunfullmäktiges ställningstagande i frågan om ansvarsfrihet kan lämnas för kommunstyrelsen och nämnderna.

Sakkunnigt biträde till de förtroendevalda revisorerna är företaget Deloitte.

Beredningar

Kommunfullmäktige har tre fasta beredningar med uppgift att bl a bereda ärenden av långsiktig strategisk natur inför beslut i kommunfullmäktige och att följa upp den kommunala verksamheten. Beredningarna har olika ansvarsområden:

Serviceberedningen hanterar bl a frågor om infrastruktur, näringsliv och översiktlig fysisk planering

Välfärdsberedningen har hand om bl a skolfrågor, omsorgen och kultur- och fritid

Budget och bokslutsberedningen ansvarsområde omfattar bl a budgetarbetet, över- och underskottshantering och bokslutsanalyser.

Fullmäktigeberedningar har ingen självständig beslutanderätt.

Myndighetsnämnd

Myndighetsnämnden arbetar bl a med tillsyn, tillstånd och myndighetsutövning mot enskild.

Nämnden är också trafiknämnd.

Exempel på ärenden som handläggs av nämnden: Bygglov och strandskyddsdispenser, Insatser till stöd och hjälp för enskilda, lokala trafikföreskrifter

Överförmyndare

Om någon på grund av sjukdom, psykiska störningar, försvagat hälsotillstånd eller liknande, behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller behöver hjälp med sin ekonomi för sin egen del, kan domstol förordna en god man eller förvaltare.

Tillsynen över gode män och förvaltare sköts av en överförmyndare. Avtal har under 2010 träffats med Uddevalla kommun om handläggarsöd till överförmyndaren.

4.2 Resursbehov

Verksamhet (belopp i tkr)	Budget 2013	Budget 2014			Plan 2015	Plan 2016
		Kostnader	Intäkter	Netto		
Kommunfullmäktige	734	704	0	704	1 127	1 152
Stöd politiska partier	185	185	0	185	190	200
Kommunrevisionen	450	450	0	450	465	480
Välfärdsberedning	220	220	0	220	225	235
Serviceberedning	220	220	0	220	225	235
Budget & bokslutsberedning	270	270	0	270	280	285
Tillfällig beredning	120	0	0	0	0	
Myndighetsnämnd	155	145	0	145	150	155
Överförmyndare	620	850	0	850	870	900
Valnämnd	30	410	0	410	15	15
Summa	3 004	3 454	0	3 454	3 547	3 657

Kommunfullmäktiges budget för 2014 har ingen kompensation för kostnadsökning medgivits, vilket innebär ett effektiviseringskrav motsvarande cirka 2 %.

Större förändringar över planperioden.

Den aktuella planperiodens förändringar domineras av de två val som ska genomföras 2014: valet till EU-parlamentet och de allmänna valen. Under 2013 påbörjades förberedelserna och i budget 2014 avsätts 400 tkr för kostnader i samband med valen.

Inför den nya mandatperioden planeras en översyn av den politiska organisationen och en översyn av ersättningsreglerna för de förtroendevaldas arbete. Efter de två senaste allmänna valen har kostnaden för de förtroendevaldas ersättning för förlorad arbetsförtjänst ökat mer än de generella lönepåslagen i budgeten. De nyvalda har helt enkelt haft högre löner än de som lämnat sina uppdrag! Den trenden torde hålla i sig.

Till 2015 avsätts 200 tkr för politikerutbildning.

Budgeten för köp av tjänster från Uddevalla för överförmyndaradministrationen ökas med 300 tkr från och med 2014.

Konsekvensbeskrivning:

Budgeten för kommunfullmäktiges verksamheter har inte justeras för kostnadsökningar vilket innebär ett krav på effektivisering eller kostnadssänkningar på cirka 2 procent.

Ett sätt att hantera detta kan vara en hårdare prioritering av antalet möten och sammankomster.

5. Kommunstyrelse, kommunledning och stab

5.1 Verksamhetsbeskrivning

Kommunledningskontor

Staben fokuserar på strategiska frågor samt arbetar som internkonsulter för de löpande verksamheterna. Staben är en resurs för samtliga fyra sektorer och stabens verksamhet kommer hela organisationen till gagn. I staben ingår förutom kommunchefen även personalchef, ekonomichef, kommunchefen även kommunsekreterare.

Ekonomi-, personal- och kansliavdelning

Kommunen har en samlad administration som understödjer den politiska verksamheten, staben samt de fyra sektorerna. Enheten består av ekonomi, personal samt kansliavdelningen.

Inköp och upphandling

Den dalslandsgemensamma inköpsorganisationen har förstärkts och ett system för upphandlingsstöd och avtalsregister har införts. För att ytterligare säkerställa att ökade krav i samband med inköp och upphandlingar hanteras effektivt och att befintliga avtal följs behöver inköpsfunktionen fortsätta att förstärkas och utvecklas. Det är viktigt att kommunen säkerställer att det finns tillgång på varor och tjänster av hög kvalitet och till låga priser.

Näringsliv

Kommunens näringslivsverksamhet består av riktade åtgärder mot målgrupper såsom befintligt näringsliv, företagare utanför kommunen med intresse för samarbete, potentiella företagare samt kommuninvånare och turister. Ett samarbete kring utbildning och näringsliv sker inom Fyrbodal via Omställningskontoret +.

Externa utförare

Kommunens mål är att öka andelen externa utförare av kommunal verksamhet.

För att nå målet behöver kommunens roll som beställare och kravställare på utförda tjänster förstärkas. Det kräver också att det finns rutiner för att följa upp och kontrollera att de krav som ställs i förfrågningsunderlag, avtal och godkännanden.

Personalpolitiskt program

Ett personalpolitiskt styrdokument skall arbetas fram som ska ligga till grund för ett långsiktigt strategiskt och operativt personalarbete med utgångspunkt i verksamhetens behov. En grundförutsättning i arbetet är jämställda arbetsvillkor och löner för kvinnor och män. Det strategiska arbetet skall ske i samverkansformer med såväl fackliga representanter som politiker. Styrdokumentet kommer att ligga till grund för vidareutveckling av befintlig personalhandbok, då denna ska utgöra ett stöd för chefer, fackliga företrädare och medarbetare i den dagliga verksamheten.

Målsättning är att personalstrategier och processer skall vara väl förankrade hos såväl chefer som medarbetare så man som anställd känner en trygghet i att personalpolitiken tillämpas på ett enhetligt sätt inom kommunen.

Arbetsmiljöarbete

Arbete pågår med att skapa ett strukturerat hälso- och arbetsmiljöarbete för Färgelanda kommun. Genomlysning har skett av verksamheten och arbete pågår med att ta fram övergripande mål och handlingsplaner.

En del i detta arbete är att stärka kompetensen hos chefer, skyddsombud och politiker i lagar och regelverk som är kopplat till arbetsmiljön samt fortsätta arbetet med att integrera det systematiska arbetsmiljöarbetet som en naturlig del av hela verksamheten.

5.2 Aktiviteter som syftar till att nå kommunens övergripande mål

Långsiktigt hållbar ekonomi i balans

En förutsättning för att skapa en långsiktigt hållbar ekonomi är att öka kontrollen över ekonomi och att minska riskerna för oförutsedda händelser. En väsentlig del är att öka kontrollen av budgetföljsamheten i verksamheten.

Målstyrningen i kommunen syftar till att organisationens samlade resurser används för att styra mot övergripande mål och att förväntade effekter uppnås. För att säkerställa att resurser används effektivt och för att säkerställa kvaliteten på verksamheten krävs en sammanhållen lösning för verksamhetsstyrning och uppföljning. I detta ingår också översyn av rutiner för styrning och uppföljning. Införande av systemstöd för detta ändamål har påbörjats under 2013.

Målsättningen är att utveckla uppföljning och analys för att inte enbart fokusera på finansiella mått utan också fokusera på resultatet som verksamheten skapar. Detta kommer också att leda till att det blir enklare att säkerställa ett effektivt resursutnyttjande.

För att utveckla budgetprocessen i kommunen kommer förutom ovanstående även översynen av regelverk och rutiner för bland annat investeringshantering och uppföljning att fortsätta under 2014. Ytterligare en del i detta arbete är att "årshjulet" för budget- och uppföljningsprocessen samt att utveckla dokumentstrukturen.

Insatser kommer också att göras för att öka kommunens avtalstrohet i syfte att säkerställa en god kostnadskontroll.

Ett antal genomlysningar av kostnadsstruktur och resultat inom olika delar av verksamheten har genomförts under 2013, bland annat inom sektor Omsorg och sektor Barnomsorg och utbildning och resultatet av dessa kommer att tillämpas även på övriga delar av verksamheten.

Ökad delaktighet för personalen

Personalens delaktighet utgör basen i kommunens samverkanssystem och målsättningen är att så många frågor som möjligt behandlas av dem som direkt berörs. Kommunens samverkanssystem som finns implementerat är uppbyggt på två pelare, dels direktinflytande via arbetsplatsträffar och dels via representativt inflytande via anställdas fackliga representanter på enhets-, sektors- samt förvaltningsnivå.

Arbete kommer fortskrida med att förstärka samverkanssystemet ytterligare i kommunens samtliga verksamheter och samverkan kommer utgöra basen för det systematiska arbetsmiljöarbetets implementering.

Ta tillvara personalens kunskaper och utvecklingsidéer

Medarbetarnas engagemang, kunskaper och kreativitet är viktiga förutsättningar för verksamhetens utveckling och målnedbrytning av den kommunövergripande nivån är en förutsättning för att utveckla kommunen i rätt riktning. Dessa två processer integreras bland annat via arbetsplatsträffar samt årligt återkommande utvecklingssamtal där individuella utvecklingsplaner är viktiga verktyg för att nå de gemensamt uppsatta målen.

Arbete skall påbörjas under 2013 med att implementera ett systemstöd för en standardiserad målstyrningsprocess som ytterligare kommer tydliggöra/visualisera målarbetet för berörda inom kommunens hela verksamhetsområde.

Kommunen har också påbörjat en satsning på att utveckla egna resurser mot kommande ledaruppdrag genom trainee-uppdrag, en utvecklingsinsats som kommer pågå under 15 månader med start hösten 2012. Satsningen fortsätter under planperioden.

Jämställda arbetsvillkor och löner för kvinnor och män

Ett personalpolicy skall arbetas fram som ska ligga till grund för ett långsiktigt strategiskt och operativt personalarbete med utgångspunkt i verksamhetens behov. En grundförutsättning i arbetet är jämställda arbetsvillkor och löner för kvinnor och män. Det strategiska arbetet kommer ske i samverkan med såväl fackliga representanter som politiker.

Policyn kommer att ligga till grund för vidareutveckling av befintlig personalhandbok, då denna ska utgöra ett stöd för chefer, fackliga företrädare och medarbetare i den dagliga verksamheten. Målsättning är att personalstrategier och processer skall vara väl förankrade hos såväl chefer som medarbetare så att man som anställd känner en trygghet i att personalpolitiken tillämpas på ett enhetligt sätt inom kommunen.

En lönekartläggning kommer att genomföras där syftet är att kartlägga och analysera om det finns löneskillnader i kommunen mellan kvinnor och män som utför samma eller jämförbart arbete. Om osakliga skillnader i lön och anställningsvillkor finns kommer en handlingsplan att upprättas.

Ständiga förbättringar och utveckling av verksamheten

Arbete pågår med att standardisera processer och arbetsmetoder, dels inom det personalpolitiska programmet, dels inom arbetsmiljöarbetet, vilket är en förutsättning för att kunna jobba med ständiga förbättringar.

Implementeringen av chefsstöd inom HR-systemet pågår. Målet är att 2014 skall samtliga chefsmoduler användas fullt ut. Under 2013 planeras även införande av en standardiserad anställningsprocess som ska förenkla och systematisera rutinerna vid nyanställningar samt övriga förändringar av anställningsvillkoren.

Under året planeras också en genomgång av de processer som föregår de politiska besluten, dels i förvaltningen men också i kommunstyrelsens eget arbete och då framför allt vad gäller ledamöternas initiativrätt och skillnaden mellan ärenden och frågor. Analyserna ska visa möjliga förbättringsområden i beredningen inför de demokratiska besluten.

Fler heltidstjänster

Kommunen arbetar kontinuerligt för att öka andelen heltidstjänster. Detta sker bland annat innan nyanställningar sker. Enligt Allmänna bestämmelser ska arbetsgivaren pröva om det på arbetsstället finns arbetstagare som anmält intresse för högre sysselsättningsgrad och om så är fallet erbjuda denna möjlighet innan nyanställning sker.

Utredningsarbete om heltidstjänster har genomförts under 2013 bland personal inom sektor Omsorg, där också begreppet "delade turer" varit en parameter. Målsättning finns att under 2014 vidta ytterligare åtgärder för att öka deltidsanställdas sysselsättningsgrad.

Miljöarbete för att främja en hållbar utveckling

Miljöinsatser och miljöstyrning är en viktig del i alla delar av verksamheten och arbetet sker enligt den tidigare fastställda "Handlingsprogram för miljöstyrning". Under 2012 har revision av handlingsprogrammet genomförts och kommer att påverka vilka insatser som behöver ske under 2013 och framåt.

Näringsliv

Att förbättra förutsättningarna för näringslivet i kommunen och nå det uppsatta målet behöver planering och diskussion om lämpliga åtgärder och aktiviteter ske.

Information och kommunikation

För att förbättra information och kommunikation både internt i organisationen och till invånare, näringsliv och andra intressenter har i budgeten avsatts ökade resurser för ändamålet. Under hösten 2013 kommer en plan för hur resurserna ska användas att arbetas fram.

Folkhälsoarbete

Folkhälsoarbetet syftar till att utjämna skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället och att skapa förutsättningar för människor att känna trygghet till sig själva och sin omgivning och att kunna göra hälsosamma val i livet.

Folkhälsoarbetet bedrivs med utgångspunkt från det avtal som finns mellan Färgelanda kommun och Hälso- och sjukvårdsnämnden i Dalsland och har sin utgångspunkt i lokala behov och förutsättningar. I kommunen finns ett Folkhälsoråd med deltagare från Kommunstyrelsen i Färgelanda och Hälso- och sjukvårdsnämnden i Dalsland.

Nuvarande folkhälsoavtal går ut vid årsskiftet 2013/2014 och kommer att förlängas med 2 år, till och med 2015.

Förslag till "Folkhälsomål"

Övergripande mål:

- *Kommuninvånarna i alla åldrar skall ges förutsättningar för en god hälsa och hög livskvalitet*

- *Kommuninvånarna i alla åldrar skall ges förutsättningar för en god hälsa och hög livskvalitet*

Folkhälsoarbetet syftar till att utjämna skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället och skapa förutsättningar för människor att känna trygghet till sig själva och sin omgivning samt att kunna göra hälsosamma val i livet.

Inriktningsmål:

- *Utveckla arbetet med hälsofrämjande insatser kring
  - *Övervikt och fetma*
  - *Psykisk ohälsa*
  - *Barn och ungdom**

Resultatmål:

- *Andelen kommuninvånare med övervikt och fetma skall minska*
- *Andelen kommuninvånare med nedsatt psykiskt välbefinnande skall minska*
- *Andelen barn med godkända betyg i årskurs 9 skall öka*
- *Andelen barn med nedsatt psykiskt välbefinnande skall minska*
- *Andelen barn och ungdomar med normalvikt skall öka*
- *Senarelagd debutålder när det gäller alkohol*

Mål för Kommunstyrelsen

- *Genom tvärssektoriell samverkan utveckla hälsofrämjande livsvillkor och skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa för alla som bor i Färgelanda kommun med fokus på barn och ungdomar*

Resursbehov

Verksamhet (belopp i tkr)	Budget 2013	Budget 2014			Plan 2015	Plan 2016
		Kostnad	Intäkt	Netto		
Nämnd/KS	1 787	1 828		1 828	1 880	1 930
Kansliavdelningen*	2 136	2 730	-550	2 180	2 250	2 320
Ekonomiavdelningen	4 864	6 158	-460	5 698	5 832	6 024
Personalavdelning	4 438	4 700		4 700	4 830	4 980
Kommungemensamt	5 489	5 500		5 500	5 650	5 825
Folkhälsoarbete	399	1 208	-800	408	420	430
Summa	19 113	22 124	1 810	20 314	20 862	21 509

Större förändringar under planperioden och Konsekvenser och kommentarer till budgetförslaget

I budget för 2013 utökades anslaget för kommunledningskontoret ökats med 700 tkr varav 500 tkr för att förstärka inköps-/upphandlingsfunktionen samt att inrätta en beställarfunktion för att hantera den ökade volymen av externa utförare. Under 2014 kommer arbetet med att ytterligare utveckla funktion och arbetsätt med Upphandling/avtal och beställarfunktionen att fortsätta. För 2014 hanteras dessa resurser inom ekonomiavdelningen.

Arbeta med att förbättra möjligheterna att styra och följa upp verksamheten och ekonomi i kommunen har påbörjats under 2013 med införande av rapporteringssystem. Systemet kommer inför 2014 att utvecklas för att hantera mål- och verksamhetsuppföljningen i kommunen, vilket är en förutsättning för en strukturerad och tydlig styrning av densamma.

Arbete är påbörjat med att utreda lönsamhet i att bedriva gemensamt lönekontor med de övriga tre kommuner som vi idag har gemensamt personal- och lönesystem med. Om utredning leder till beslut om genomförande, så finns behov att tillsätta resurs som får i uppdrag att verkställa beslutet samt rekrytering av lönechef. Anslaget för personalsystem är därför förstärkt med 83 tkr för delfinansiering av sådana resurser. Dock saknas ekonomiskt utrymme för denna resurs i Personalavdelningens plan för 2015-2016.

275 tkr av Personalavdelningens centrala medel finns avsatt för kompetensutveckling inom områdena Trainee, Samverkansavtal samt Systematiskt arbetsmiljöarbete. Övriga satsningar inom kompetensutveckling får ske inom respektive sektors ram.

För att påskynda processen med utvecklingen av ett personalpolitiskt program, så föreslår personalutskottet, PPU 2013-10-10 § 40, att beslut fattas om ökat anslag för personalavdelningen under 2015 för att tillsätta extra resurs för färdigställande av uppdrag som fastställts i Kommunfullmäktige 2013-02-13 § 14.

De kommande årens utmaningar i form av ökade behov på grund av befolkningsutveckling och ökning av ambitionsnivån gör att kostnaderna sannolikt kommer att öka i snabbare takt än intäkterna. För att säkerställa att verksamheten utvecklas och anpassas till de nya förutsättningarna innebär att mer resurser behöver satsas på gemensam planering och utveckling inom kommunledning och stab.

Investeringar

Inventarier och ergonomiska arbetsplatser till kansliavdelningen, ekonomiavdelningen och personalavdelningen med 130 tkr årligen.

Det finns ett behov av att ta fram en långsiktig investeringsplan för kommunen för att bättre kunna planera det kommande behovet av renoveringar och ombyggnationer av bland annat skolor, fastigheter och vatten- och avloppsanläggningar. Investeringsnivån påverkan på drifts- och underhållskostnader behöver också tydliggöras.

6. Sektor - Barnomsorg/utbildning

Verksamhetsidé

- Att främja lärande och utveckling för barn, ungdomar och vuxna till vars och ens maximala potential.
- Att genom variation och individanpassning av stöd och hjälp ge möjligheter till elever med olika behov att nå godkända eller högre betyg.
- Att främja trivsel och trygghet i våra verksamheter.

Plan för arbete mot övergripande mål enligt verksamhetsplan 2014-2016

BOENDEUTVECKLING I HELA KOMMUNEN

- Genom kvalitetsutveckling av förskola och skola göra Färgelanda kommun till en attraktiv boendekommun för barnfamiljer
- Arbeta för en attraktiv fysisk miljö runt våra förskolor och skolor
- Använda media för att lyfta fram positiva saker
- Låta brukare och kommuninvånare ta del av verksamheten genom olika mötesformer och information via digitala medier.
- Låta barn och elever ta del av olika kulturformer

FÄRGELANDA - EN FÖRETAGARVÄNLIG KOMMUN

- Arbeta med förhållningssätt enligt den nya läroplanen (Lgr 11) "Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap"
- Genom operation dagsverke uppmuntra elever till kreativitet och entreprenörskap
- I Högsäter slutförs projektet "Spirande utveckling" i samarbete med lokala företag och Umeå universitet.
- Genomföra studiebesök med elever i förskola och år 2, 5 och 8 på Innovatum .
- Utveckla och stärka entreprenöriellt lärande.

UTVECKLANDE SKOLA (skola=förskola och grundskola)

- Delta i framtagande av en ny IKT-plan för sektorn där verksamhetens uppdrag och behov anger funktioner, mängd och prioriteringar när det gäller den IKT-standard som behövs. Planen gäller också IKT-pedagogik och hur IKT utvecklar lärandet.
- Ökad satsning på IKT-verktyg för elever i behov av särskilt stöd.
- Sektorn har sitt arbete i utvecklingsorganisationen identifierat utvecklingsområden med utgångspunkt i de resultat och analyser som genomförts.
- Sektorn avser använda resultatet från genomlysningen av skolan som en utgångspunkt för det fortsatta långsiktiga utvecklingsarbetet i ett f-9 perspektiv.
- Sektorn kommer att kunna erbjuda 312 antal barn barnomsorg och förskola. Genomsnittstorleken på barngruppen kommer att vara 19,5 på 3 personal.
- Sektorn ekonomi rymmer skolgång för ca 672 elever inom grundskolan, både inom kommunal och fristående verksamhet. För kommunal skola innebär det ca 8,25 lärare i snitt/100 elever i ett f-9 perspektiv, förutsatt att hela elevpengen för pedagogisk personal används till lärare. Siffrorna bygger på SCB beräkningsmetod.
- Sektorn kommer att arbeta med en ny plan för elever med Svenska som andraspråk för snabbare inkludering på respektive hemskola.
- Tillämpning av sektorns utarbetade rekommendationer, rutiner och analyser i arbetet mot kränkningar.
- Sektorsövergripande samverkan för att på ett aktivt sätt motverka mobbing, förtryck och rasism. Samarbete med IFO, primärvården, BUP m.m. inom Västbusavtalet.
- Fortsatt arbete med att öka trivsel, arbete med bemötande och trygghet på skolan

- (0-16 år).
- Nolltolerans mot mobbing och kränkningar och olämpligt språkbruk.
- Använda digitala verktyg för att följa upp elevers resultat i samtliga ämnen på individ-, skol-, och kommunnivå.
- Genom handlingsplaner och stödinsatser öka meritvärdet hos avgångseleverna
- Genom riktade, motiverande insatser höja pojkarnas betygsnivå
- Använda utbildade lärledare inom verksamheterna för att driva utvecklingen på varje skolenhet.
- Genom ett flertal åtgärder av extra stöd och hjälp ge möjligheter till elever med stora behov att nå godkända betyg.
- Vidareutveckla samarbetet inom V8 gruppen för att stödja kvalitetsutveckling (tex genom kollegial utvärdering, lärarledarutbildningar, nätverk och gemensam fortbildning).
- Utveckla sektorns systematiska kvalitetsarbete i enlighet med den nya skollagen

FÄRGELANDA - EN MILJÖKOMMUN

- Lyfta fram miljöfrågorna i undervisningen och genom temadagar
- Uppmuntra verksamheterna att gå med i "Grön flagg"

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

- Ett systematiskt kvalitetsarbete som grundar sig på medarbetarnas delaktighet och processer enligt de statliga allmänna råden för systematiskt kvalitetsarbete.
- Varje skola ska ta fram en plan för hur elev- och föräldrainflytande ska stärkas.

EKONOMI I BALANS

- Anpassa verksamheten utifrån volymförändringar
- Vidta tidiga åtgärder vid budgetavvikelse
- Använda jämförelsemått för att kontrollera kostnader och kostnadsutveckling

Verksamhetsbeskrivning

Utgångsläge för verksamheten

Barnomsorg (förskola och pedagogisk omsorg¹)

Kommunens barnomsorg syftar till att i samverkan med hemmen skapa goda uppväxtvillkor för barn, ge pedagogisk stimulans i förskoleverksamhet och trygg omvårdnad under tider när föräldrarna förvärvsarbetar eller studerar. Barnomsorg bedrivs i form av förskola, pedagogisk omsorg och skolbarnomsorg (fritidshem). Förskoleverksamhetens uppgift är att genom pedagogisk verksamhet erbjuda barn fostran och omvårdnad. Förskolan har genom den nya skollagen och läroplanen fått ett förtydligat uppdrag kring barns lärande. Tydligast är skrivningar gällande språkutveckling, matematik och naturvetenskap-teknik.

Kommunens målsättning är att barnomsorgsplatser skall erbjudas inom fyra månader efter att förälder anmält behov av barnomsorg. Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling skall anvisas plats i förskola, fritidshem eller integrerad skolbarnomsorg om inte barnets behov tillgodoses på annat sätt.

Allmän förskola för 3-5-åringar gäller från höstterminen det år barnet fyller 3 år. Verksamheten skall vara avgiftsfri och omfatta 525 timmar/år (15 tim/vecka under höst- och vårtermin). För de 3-5 åringar som har ett omsorgsbehov utöver den avgiftsfria tiden reduceras avgiften med 30 %. Kommunen har beslutat att samma regler skall gälla för de 3-5-åringar som vistas i pedagogisk omsorg.

---

¹ Från 1 juli 2009 ersätts begreppet familjedaghem med **pedagogisk omsorg** i skollagen enligt proposition 2008/09:115. **Pedagogisk omsorg** utgör ett samlingsbegrepp där familjedaghem är en av flera varianter på verksamheter inom **pedagogisk omsorg**. Källa: www.skolverket.se

Förskolans budget fördelas enligt ett barnpengsystem. Respektive förskolechef ansvarar för att leda verksamheten utifrån tilldelad ram så att grupp- och stödundervisning organiseras utifrån de behov som finns. Tilldelade barnpeng består av pedagogisk personal, personal inom kök och städ, läromedel, material samt fortbildningsmedel.

Antalet elever/barn per årsklass ligger på ca 65 i ålder 1-16 år.

Sedan juni 2009 finns kommunalt vårdnadsbidrag som utbetalas med 3000 kr/månad för barn som ej deltar i annan förskoleverksamhet.

I Järbo och Stigen har kommunen gett godkännande för fristående förskolor. Båda verksamheterna startade höstterminen 2011.

I kommunen finns pedagogisk omsorg i privat regi. Under 2013 har även Strömslott etablerat sig i kommunen. Verksamheten har pågått från och till under året och ligger för närvarande nere. Det oklart om de upptar sin verksamhet under 2014.

Grundskola (förskoleklass, grundskola och fritidshem)

Grundskoleverksamhet bedrivs i Färgelanda, Högsäter och Ödeborg.

I Järbo och Stigen har Skolinspektionen gett godkännande för fristående grundskolor. Verksamheterna startade höstterminen 2011.

Skolans budget fördelas enligt ett elevpengsystem. Respektive rektor ansvarar för att leda verksamheten utifrån tilldelad ram så att klass- och stödundervisning organiseras utifrån de behov som finns. Rektorernas tilldelade elevpeng består av pedagogisk personal, personal inom kök och städ, läromedel, material samt fortbildningsmedel.

Fritidshem

Fritidshem är en pedagogisk gruppverksamhet för skolbarn till och med 12 år. Uppgiften är att komplettera skolan och erbjuda barn en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen. Samtidigt ska fritidshemmet vara organiserat så att det möjliggör för föräldrar att förvärvsarbeta eller studera. Fritidshem bedrivs inom samtliga skolor i kommunen. Skolans och fritidshemmens personal samverkar under skoldagen. Fritidshemmet budget baseras på samma elevpengsystem som grundskolan.

Förskoleklass

Förskoleklassen är en frivillig skolform som ska förbereda barn inför den obligatoriska grundskoleutbildningen. Den skall stimulera varje barns utveckling och lärande, samt ligga till grund för den fortsatta skolgången. I förskoleklassen möts förskolans och grundskolans pedagogik. Förskoleklassens budget baseras på samma elevpengsystem som grundskolan.

Skolmåltider

Skolmåltiden skall servera varierande och näringsriktig skollunch som eleverna tycker om, i en lugn och trivsamt miljö. Cirka 625 elevportioner (inklusive sexåringarna) tillagas i centralköket, varav knappt 40 procent skickas till ytterskolorna. Potatis och grönsaker tillagas på varje enskild skola. Centralköket förser fritidshemsverksamheten med råvaror till frukost och mellanmål samt middag under skolloven.

Elevvård

Inom delprogrammet ryms skolhälsovård och förvaltningens centrala resursteam för barnomsorg och skola. Skolhälsovården avser skolans elever och handhas av skolläkare och skolsköterskor, vilka har regelbundna mottagningstider. Skolläkartjänst köps från och med 2012 från Previa som är kommunens upphandlade företagshälsovård. Huvudsyftet med skolhälsovården är att vara av förebyggande karaktär. Psykologtjänst köps in för aktuella utredningar.

Studie och yrkesvägledare (SYV)

I enlighet med läroplanens intentioner skall SYV verksamheten integreras med undervisningen. Därutöver sker studiebesök samt särskilda perioder med praktisk arbetslivsorientering (PRAO). För denna verksamhet finns en Studie- och yrkesvägledare. SYV arbetar också med samverkan med gymnasier och har uppföljningsansvar för kommunens ungdomar.

Administration

I verksamheten ingår anslag för annonsering, kopiering, telefoner samt övrigt kontorsmaterial. En justering av anslaget görs årligen pga. förändrat elevtal jämfört med föregående år.

Särskoleverksamhet

Inom kommunen finns två särskoleklasser år 1-6 och en särskoleklass år 7- 9. Sammantaget går ca 10 elever inom särskolan.

Gymnasieutbildning

Övergångsfrekvensen från grundskolan till gymnasial utbildning är för Färgelandas elever god. En hög andel av våra elever fullföljer också sin gymnasiala utbildning. För kalenderåret 2014 beräknas ca 244 elever läsa gymnasial utbildning.

Gymnasiesärskolan

Gymnasiesärskoleeleverna beräknas bli 12 elever år 2014. Eleverna läser oftast 4 år på gymnasiesärskola. Färgelandas elever går på skolor i Uddevalla, Bollnäs, Brålanda och Dals Ed.

Effektmål, Barnomsorg och Utbildning**Barnomsorg:**

1. År 2014 skall andelen föräldrar som känner sig trygga (omdömen på övre halvan av skalan på brukarenkäten) med att lämna sina barn på förskolan vara 100 %.

Grundskola:

Omdömen på övre halvan av skalan på utdelade enkäter räknas som uppfyllt mål.

2. År 2014 skall andelen elever som känner sig trygga i skolan vara 100 %.

3. År 2014 skall alla elever uppleva en trygg skola där alla arbetar mot mobbing eller annan kränkande behandling.

4. År 2014 skall andelen elever som upplever att de ges möjligheter att vara med och bestämma om skolarbetet vara 100 %. Siffrorna anger elever som svarat ibland, ofta eller alltid.

5. År 2014 skall andelen elever som slutar grundskolan med behörighet till ett gymnasieprogram vara 100 %. (undantaget nyanlända elever och elever med anpassad studiegång).

	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Mål 2014	Mål 2015	Mål 2016
1	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
2	97,3 %	97,6 %	97,6 %	100 %	100 %	100 %
3	76,4 %	84,9 %	84,9 %	100 %	100 %	100 %
4	91,6 %	92,7 %	92,7 %	100 %	100 %	100 %
5				100 %	100 %	100 %

Resursbehov, Barn och utbildning

Verksamhet (belopp i tkr)	Budget	Budget	Budget 2014			Plan	Plan
	2 012	2 013	Kostnader	Intäkter	Netto	2 015	2 016
<i>Barnomsorg</i>	22 028	23 218	29 865	-5 016	24 849	25 520	26 311
<i>Grundskola</i>	59 068	61 184	65 740	-2 429	63 311	65 020	67 036
<i>Gymnasieskola</i>	36 995	33 300	31 192	-475	30 717	31 546	32 524
<i>Ledningskontor</i>	7 796	7 857	7 812	0	7 977	8 192	8 446
Summa	125 887	125 559	134 609	-7 920	126 854	130 279	134 318

Plan för 2015-2016 är enligt vägt index och med förutsättningar att verksamheterna i övrigt bedrivs som 2014. 2014 år budget under verksamhet skola inkluderar 400 tkr som omfördelats från Sektor Omsorg gällande Resursskolan.

Sammanfattning resursbehov**Barnomsorg**

Totalt är det budgeterat för 312 barn inom barnomsorg för kalenderåret 2014. Antalet födda 1-5 åringar är 341 barn. Det innebär att ca 91 % av Färgelandas barn finns i budgeterad verksamhet. Under våren bedöms behovet vara högre för att minska under hösten.

Faktaruta barnomsorg

Barnomsorg	Antal barn budget 2013	Antal barn 15 mars 2013	Antal barn budget 2014	Andel %
Kommunal förskola	217	245	245	79%
Kommunal pedagogisk omsorg	31	5	9	3%
Andra kommuner	10	10	10	3%
Fristående förskolor	35	37	33	11%
Enskild pedagogisk omsorg	6	11	5	2%
Vårdnadsbidrag	10	9	10	3%
Summa barn	309	317	312	100%
Antal inskrivna barn/ budgeterade barn jämfört med antal födda 1-5 åringar	93%	93%	91%	91%

Grundskolan**Faktaruta grundskolan, förskoleklass och fritidshem**

Grundskola inkl f-klass	Antal elever budget 2013	Antal elever budget 2014	Förändring budget 13/14	Andel %
Högsäter åk f-6	129	110	-20	91%
Ödeborg åk f-6	123	120	-4	
Valbo åk f-6	183	186	3	
Valbo 7-9	190	195	5	
Elever i andra kommuner	9	9	-1	1%
Elever i fristående skolor	41	54	13	8%
Summa	675	672	-3	100%

Fritidshem	Antal barn budget 2013	Antal barn budget 2014	Förändring budget 13/14	Andel %
Kommunalt fritidshem	227	221	-6	87%
Fritidshem i andra kommuner	0	3	3	1%
Fritidshem i fristående skolor	27	30	3	12%
Summa	254	254	0	100%

Gymnasieskola

Antalet elever inom gymnasieskolan beräknas uppgå till 244 för kalenderåret 2014. Detta är en minskning med 22 elever jämfört med antalet i budgeten år 2013.

Snittpriset för en gymnasieutbildning är ca 103 tkr/år. Till detta kommer reseersättning per elev som beräknas till 6,5 tkr/år.

Faktaruta gymnasieskola

Gymnasieskola	Antal elever budget 2013	Antal elever budget 2014	Förändring budget 13/14	Andel %
Uddevalla gymnasium	194	177	-17	73%
Naturbruksgymnasium	17	10	-7	4%
Övriga kommuners gymn	10	12	2	5%
Fristående gymnasieskolor	45	45	0	18%
Summa	266	244	-22	100%

Gymnasieskola, IM Språkintröduktion

Under läsåret 2012/2013 har 19 elever läst IM Språkintröduktion varav 3 elever är asylsökande. Samtliga nyanlända läser IM Språkintröduktion på minst 1 år, för att sedan kunna komma in på ett nationellt gymnasieprogram. Under läsåret 2013/2014 har antalet som läser IM Språkintröduktion ökat till 28 elever varav 6 är asylsökande. Under 2011 och 2012 finansierades den ökade kostnaden för dessa elever av kommunens balanserade medel. Från och med 2013 är det inte längre möjligt att finansiera verksamheten denna väg.

Interkommunala ersättningar och bidrag till fristående verksamhet

Enskilda som har fått tillstånd av Skolinspektionen eller kommunen att bedriva fristående verksamhet har rätt till bidrag från barnens/elevernas hemkommun.

Bidragen till andra huvudmän ska beslutas per kalenderår. Bidraget ska grunda sig på kommunens budget för det kommande budgetår och beslutas före kalenderårets början.

Barn och elevpeng sammanställs efter det att kommunfullmäktige fattat beslut om övergripande verksamhetsplan 2014-2016 i november månad.

Verksamhetsförändringar, åtgärder och konsekvenser 2014

Barnomsorg

- Beslut om att på nytt påbörja arbetet med att starta upp en Familjecentral är fattat. Nuvarande budget innehåller ingen post för detta i budget för BoU, men sektor Omsorg har tilldelats 500 tkr för detta ändamål.
- Undervisning för elever som omfattas av SVA och nyanlända kommer att ske enligt en ny plan. Detta finns med i budget men bygger på en prognos av antalet barn/elever som berörs.
- Antalet barn i förskolan har en tendens att öka under delar av året och det finns en kostnadspost för en temporär extra avdelning i anslutning till befintlig förskola med i detaljbudgeten.

Grundskola

- Sektorn har på senare år organiserat språkintröduktion (SVA) för alla nyanlända inom både de yngre och de äldre skolåren. Kostnaden för detta har under 2011 och 2012 fakturerats kommunens balanserade medel för flyktingmottagning. Från och med 2013 budgeterades detta i stället med 700 tkr. 2014 har sektorn budgeterat 861 tkr för verksamheten.
- Behovet av skolläkare har ökat då handhavanden som tidigare utförts av vårdcentralen nu är elevhälsovårdens skyldighet. Detta innebär att vi anpassar budgeten för köp av skolläkare inför 2014 till 2013 års prognostiserade utfall.
- Med nuvarande budgetramar finns inte möjligheter att höja lärartätheten inom grundskolan relativt 2013. Däremot genomfördes 2012-13 en satsning som innebar en ökning av lärartätheten. År 2014 kommer vi att kunna behålla en lärartäthet på 8,25 vilket, förutsatt att hela elevpengen för pedagogisk personal används till lärare, innebar att kommunen sedan 2012 har närmat sig genomsnittet för landet. Målet är här att nå en lärartäthet som motsvara genomsnittet i landet. Vi måste här räkna med en utökad timplan för matematik år 1-3 som genomförts från och med hösttermin 2013.

Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasiet

		2011	2012	2013
Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, totalt, andel (%)	Färgelanda	83,8	83,3	82,5
Ma, Sv, En plus ytterliggare fem ämnen (lägst krav, ej introduktionsprogrammet)	Alla kommuner	87,7	87,4	87,2

En av de största forskningsstudierna² om skolans resultat påpekar att det är vad som sker i mötet mellan lärare och elev, samt höga förväntningar från skolan och vuxenvärlden på elevernas skolförmåga som är några av de mest avgörande faktorerna. Vi behöver därför samverka med hemmen, men skolan har ett tydligt uppdrag att kompensera elever med olika bakgrund och förutsättningar. Därför finns i detaljbudgeten visst utrymme för kompetensutveckling med avsikt att analysera och stärka dessa faktorer.

Vi har behov av att förändra skolan till en mer flexibel, modern och individanpassad lärmiljö där det är god tillgång på digitala verktyg. För att bäst nå goda resultat föreligger ett stort behov av kompetensutveckling och förtätning av digitala verktyg. Detta kommer att beskrivas i en IKT-pedagogisk plan som ska tas fram under VT-2014.

Resursskolan

Resursskolan har sedan starten haft en organisation där både sektor omsorg och barn- och utbildningssektorn har varit ansvariga. En överföring av Resursskolans organisatoriskt sker i januari 2014 med anledning av förändringar i Skollagen och Socialtjänstlagen. Inför 2014 har ansvaret och de ekonomiska resurserna flyttats över från sektor omsorg till sektor barn- och utbildning. Alla beslut om elevers placering i särskild undervisningsgrupp och organisationen för det stödet är helt och hållet rektors ansvar.

Gymnasieskola

Kostnaderna för gymnasieskolan är en något svårprognostiserad post inom Sektor Barn- och utbildnings ordinarie budgetarbete. Ovissheten beror på dels på att flera går 4-5 år i gymnasiet till skillnad från ordinarie 3 år, och dels på antal nyanlända ungdomar.

Sammanfattning

Budgetramar för sektorn täcker i nuläget de volymförändringar som finns inom barnomsorg och grundskola. Verksamheterna kan i övrigt bedrivas på samma nivå som 2013.

Inom tilldelad budgetram 2014 ryms inte medel för större kompetensutvecklingsinsatser eller för förtätning av digitala verktyg.

Större förändringar och åtgärder under planperioden 2015-2016

Den aviserade anhörginvandringen kan på kort tid ge många nya barn och elever inom både barnomsorg och skola. Det ser ut att röra sig om upp mot 35 barn som inom 1-2 år kommer till Färgelanda kommun. Enligt uttalanden från regeringen kan viss ekonomisk ersättning tilldelas berörda kommuner.

Kravet på lärarlegitimation kommer att ställa stora krav på att organisera lärarpersonalen utifrån behörigheter. Generellt har kommunen en god behörighet men förändringar kommer att behöva göras både mellan och inom skolor för att klara gällande regler.

Elevernas resultat är i stort fokus. Under några år har avgångsklasserna haft låga resultat och även 2012 års resultaten på nationella prov i år 3 och 6 har varit låga. Vi ser dock förbättrade resultat under 2013. Skillnaden mellan pojkar och flickor är stor. Flickor i Färgelanda har resultat som ligger i nivå med flickor i riket medan pojkar i

---

² Studien "Visible Learning" som presenterades av John Hattie 2009; se SKL:s sammanfattning "Synligt Lärande" SKL 2011.

Färgelanda ligger avsevärt under pojkar i riket. Senaste året har kurvorna jämnats ut något som en följd av medvetet arbete. Här ställs ändå fortsatt stora krav på sektorns arbete att utveckla metoder och förhållningssätt för att höja framförallt pojkars resultat. Den genomlysning som rapporterades i oktober 2013 visar på behovet av förändring i alla led. Styrning och ledning samt metoder för lärande och undervisning behöver förbättras och tydliggöras. För att påverka elevernas resultat måste skolan tillgodose olika inlärningsstilar och ha en bred repertoar så att olika elever kan få olika stöd och utmanas på rimlig nivå. För detta krävs kompetensutveckling och digitala hjälpmedel. Vi ska alla kommunicera höga förväntningar på arbetet, det gäller i klassrummen, men också för alla nivåer i verksamheterna. Det är en tydlig framgångsfaktor. Förbättringsåtgärdernas kostnader finns idag inte inom ramen för sektorns detaljbudget.

Förändringar i minskat elevantal kommer fortsatt att påverka gymnasiebudgeten under 2015 för att börja plana ut under 2016. Samtidigt som de nyanlända kommer att behöva längre tid än tre år inom gymnasieskolan för att klara en gymnasieexamen. Verksamheten kommer att vara svårbudgeterad utifrån att det i förväg är svårt att veta antalet.

Investeringar

Under planperioden 2013-2015, uppgår återinvesteringarna till 1 375 tkr/år. Beloppet består av IT-utrustning med 500 tkr och övriga inventarier med 875 tkr. Fortsatt pågår ett arbete med att se över hur IKT-standarden skall se ut inom skolan och det handlar delvis om en förtätning av utrustning.

Beroende på vad utredningen angående Valboskolans lokaler samt utredning och förprojektering kring förskoleavdelning i den södra kommundelen visar kan behov av ytterligare investeringsmedel vara nödvändigt. Ett arbete för att se över Valboskolans befintliga lokaler och möjliga förändringar är uppstartat.

7 Sektor Omsorg

Verksamhetsbeskrivning

7.2.1 Ledningsgruppens arbete

Ledningsgruppen arbetar med att följa upp förändringar i omvärlden som kan påverka den egna verksamheten. Arbetet genomförs för att skapa en beredskap för att möta kommande förändringar i framtiden. Ledningsgruppen arbetar tillsammans med stödfunktionen för att utveckla den samlade ledningsfunktionens förmåga och möjligheter att leda och styra mot resultat med moderna kvalitetsmetoder med fokus på socialtjänsten som helhet.

För att kunna leda verksamheten med ett bra brukarperspektiv skall ledningsgruppen förfina valet av utvecklingsarbete/förbättringsområde och formulera nuläge, önskat läge och utgå från data/statistik i sin planering. Till sin hjälp skall ledningsgruppen ha den stödfunktion som finns på sektorn.

Processer som ingår i ledningsgruppens arbete:

- Strategisk ledning och ledarskap
- Nätverkande
- Kommunikation med kommunikationsplan
- Verksamhets- och kvalitetsutveckling
- Omvärldsbevakning
- Evidensbaserad praktik och kunskapsstyrning
- Resultat och målstyrning

Vi skall erbjuda kvalitet i omsorgen. Arbetet med att utveckla ett kvalitetsledningssystem som ska finnas inbyggt i alla våra arbetsmoment och aktiviteter fortgår. Vårt kvalitetsledningssystem utgår från Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om kvalitetssystem. Ledningssystemet är ledningens verktyg för att leda och planera samt kontrollera, följa upp och utvärdera verksamheten. Enligt föreskrifter och allmänna råd ska verksamheten identifiera, beskriva och fastställa de processer som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. Rutiner för hur aktiviteterna i en process ska utföras behövs också. De nya föreskrifterna och allmänna råden ställer tydligare krav på förbättring av verksamheten på ett systematiskt sätt. Kvalitetsarbetet ska omfatta riskanalys, egenkontroll och utredning av avvikelser.

Två viktiga avvikelshanteringar där rutiner kring arbetet skall vara kända ute i hela organisationen är Lex Sarah och Lex Maria.

Syftet med lagstiftningen är att åstadkomma en god kvalitet inom omsorgen och säkerställa att verksamheterna uppfyller de krav och mål som gäller enligt lagar, föreskrifter och beslut.

7.2.2 Omsorgskontoret

På Omsorgskontoret kommer uppföljning av valfrihetssystemet i hemtjänsten, LOV, att ske under 2013 för att vara klart när 2014 startar.

Anhörigstödjare är placerad centralt på Omsorgskontoret. Anhörigstödjaren arbetar idag framför allt med äldreomsorgen men under 2014 planeras verksamheten rikta sig även mot Individ- och familjeomsorgen och Enheten för stöd och service. I tjänsten ingår också ansvar för utredningar av bostadsanpassning samt arbete med uppsökande verksamhet. Inom ramen för anhörigstöd och uppsökande verksamhet finns planer för utökad samarbete med intresseorganisationer samt planering för mötesplatser för äldre kommuninvånare.

Biståndshandläggarna handlägger bistånd när det gäller Lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och bistånd enligt Socialtjänstlagen (SoL) inom hemtjänst, särskilt boende och korttidsboende samt socialpsykiatri.

Bemanningsenheten består av en assistent som tillsätter kortare vikariat inom äldreomsorgen.

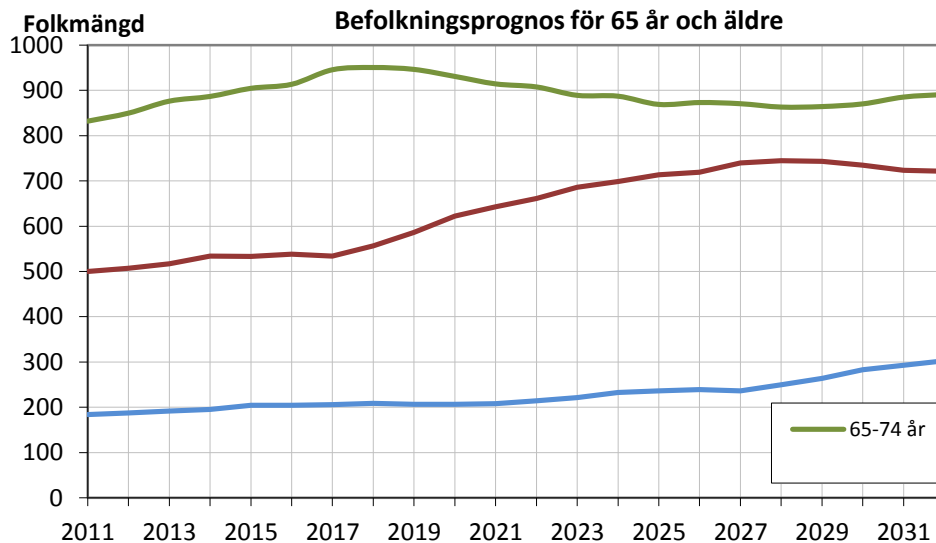
Funktionen MAS, medicinskt ansvarig sjuksköterska, har tidigare varit en deltidstjänst. Från och med hösten 2013 planeras tjänsten utökas till en heltid. I tjänsten kommer nya arbetsuppgifter så som bland annat kvalitetsutveckling, projektstöd, stöd till ledningsgruppen samt säkerhetshandläggning inom sektorn att ingå.

7.2.3 Äldreomsorg

Framtidens äldreomsorg bygger på att man ska kunna bo kvar i sin hemmiljö så länge som möjligt. Genom att ge det stöd som den enskilde har behov av samtidigt som vi arbetar med förebyggande arbete vill vi underlätta för att detta ska vara möjligt. För de som har behov av ett bekvämare boende med större trygghet och social gemenskap erbjuder kommunen trygghetsboende.

2011 infördes en värdegrund i socialtjänstlagen. Lydelsen är att "Socialtjänstens omsorg om äldre personer ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund)". Resultatenhetscheferna inom äldreomsorgen gick under 2012 en 7,5 högskolepoängsutbildning i värdegrundsarbete.

Det finns svårigheter med att mäta framtiden och mätningar avseende ohälsa och funktionsnedsättning sker på många olika sätt. Dock vet man att kvinnor 85 år och äldre är och kommer att vara huvudgruppen för framtidens äldreomsorg. Kvinnors hälsa utvecklas sämre än mäns och medellivslängden hos kvinnorna ökar inte i samma takt som för männen vilket gör att männens medellivslängd närmar sig kvinnornas.

Antalet **65 – 74-åringar** förväntas öka med 59 personer mellan åren 2011 och 2032.

Under perioden 2011 – 2018 förväntas antalet öka under alla åren (med totalt 118 personer) och under perioden 2018 – 2025 förväntas antalet minska under alla åren (med 81 personer).

75 – 84-åringarna förväntas öka med 221 personer mellan åren 2011 och 2032.

Längst period av sammanhängande ökning förväntas under 2017 – 2028, då antalet ökar med 211 personer.

Antalet personer **85 år eller äldre** förväntas öka med 119 personer mellan åren 2011 och 2032.

Under perioden 2027 – 2032 förväntas antalet öka med 67 personer.

Särskilt boende

På våra särskilda boenden kommer vi att fortsätta utveckla det sociala innehållet och erbjuda utevistelser, gemenskap och möjlighet att delta i individuellt anpassade aktiviteter. Under 2014 kommer också biståndsbeslut om hemtjänstinsatser på särskilt boende att införas. Utifrån den nya riktlinjen(SOSFS 2012:12) för demensboende som träder i kraft 1 januari 2015 kommer brukarna att få ett beslut på särskilt boende och ett beslut på hemtjänstinsatser. Utifrån beviljade insatser upprättar sedan personalen på boendet en genomförandeplan tillsammans med den enskilde och/eller dess företrädare. Riktlinjen innebär också att boendet ska vara bemannat dygnet runt så att personal snabbt kan uppmärksamma om en person är i behov av hjälp och utan dröjsmål kan ge hjälp som är till skydd för liv, personlig säkerhet och hälsa.

Med stor sannolikhet kommer Socialstyrelsen även införa motsvarande riktlinjer för särskilt boende där personer som inte har demenssjukdom bor.

För att personalen i större utsträckning ska kunna verka för att skapa en meningsfull vardag med individuella aktiviteter har resurser för städning på de särskilda boenden förts till från och med 2014.

Matlagningen sker lokalt på varje särskilt boende. På Solgården lagas dessutom mat till personer boende i ordinärt boende. Maten distribueras av hemtjänsten efter biståndsbeslut till den enskilde.

Antalet trygghetsboendelägenheter har utökats successivt när lägenheter på Syrenen på Lillågården blivit lediga. Planen är att det ska finnas 7 lägenheter, men i dagsläget är det 6 st då en tillsvidare är en plats inom särskilt boende.

Lillågården har förutom trygghetslägenheter 23 särskilt boendeplatser, icke demens, samt 5 korttidsplatser.

Håvestensgården har 33 lägenheter varav 2 korttidsplatser i bruk. Under 2013 har en enhet med 9 lägenheter inte varit i bruk då efterfrågan på särskilda boende inom demens varit lägre än tillgången. Enheten kommer inte att öppnas under 2014.

Solgården erbjuder särskilt boende demens, 10 platser varav 1 korttid, och icke demens, 9 platser, samt trygghetslägenheter, 17 st där en för närvarande är särskilt boende.

Bemanningen grundar sig budgetmässigt på 0,68 årsarbetare personal per boende på somatiska boendeplatser och 0,72 årsarbetare personal/boendeplats på demensenheter och korttidsplatser. Utifrån den nya riktlinjen med hemtjänstinsatser på särskilt boende kommer vi i framtiden ges möjligheten att i större utsträckning behovsanpassa bemanningen på liknande sätt så som i hemtjänsten. I jämförelse med kringliggande kommuner är vår nuvarande bemanning låg.

Korttidsboende

Trots arbetet med att i stor utsträckning ge vård och omsorg i hemmet av hemtjänst, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast finns det ibland behov av kortare eller återkommande boendeperioder inom särskilt boende. Då finns möjlighet till biståndsbeslut om korttidsboende. Det kan handla om avlastning för en anhörig eller t.ex. då kommunen har svårigheter att erbjuda relevant omsorg i det ordinarie boendet och den enskilde samtycker till att omsorgen ges under en kortare period på ett särskilt boende.

Hemtjänst

Hemtjänsten är konkurrensutsatt i och med införandet av valfrihetssystem (LOV). I samband med införandet av valfrihetssystemet infördes också resursfördelningssystem. Hemtjänsten får ersättning efter beviljade insatser från biståndshandläggare. Hemtjänsten mäter idag beviljad tid i förhållande till personaltid. För närvarande är hemtjänstpersonalen uppdelad i två grupper, norr och söder. Under 2014 planeras utredning om annan organisation av hemtjänsten kan vara mer kvalitativ och resurseffektiv.

Hemsjukvård

Hemsjukvården utför medicinska insatser, upp till sjuksköterskenivå, hos de som bor på särskilt boende och hos de personer som är inskrivna i hemsjukvård i ordinärt boende. Sjuksköterskorna utför medicinska insatser och handleder vårdpersonal. De utgör en viktig förutsättning för kvarboende i det egna hemmet även vid svåra sjukdomstillstånd. Hemsjukvården har ca 60 personer i ordinärt boende som är inskrivna i verksamheten.

Hemsjukvården arbetar sedan 2010 tillsammans med Västra Götalandsregionen i samverkande närsjukvård. Hemsjukvårdens sjuksköterskor är i dagsläget bemannade dygnet runt med minst en sjuksköterska i tjänst.

Det har skett en utveckling mot att alltmer avancerade hälso- och sjukvårdsinsatser utförs i den enskildes hem, det vill säga i ordinärt eller särskilt boende.

Kommunrehabilitering

Kommunrehabiliteringen bedriver rehabiliterande verksamhet för kommunens vårdtagare. Ca 300 personer är i kontakt med kommunrehab under ett år. Sjukgymnast och arbetsterapeut ser till att nödvändiga hjälpmedel når vårdtagarna och att de får professionella bedömningar, erforderlig träning och rehabilitering utifrån ett individuellt perspektiv. Kommunrehab har ett avtal med Västra Götalandsregionen där kommunen säljer 0,5 ÅA arbetsterapeut till regionens mottagning i Färgelanda. Sedan 2012 utförs rehabinsatser av hemtjänstpersonalen med handledning av legitimerad sjukgymnast och arbetsterapeut.

Dagverksamhet

Inom äldreomsorgen finns möjlighet bistånd i form av dagverksamhet. Det finns två grupper inom dagverksamheten; Kärnan som är för personer som inte har demensdiagnos och Oasen för personer som har en demenssjukdom.

MAS, Medicinskt ansvarig sjuksköterska

MAS är en i Hälso- och sjukvårdslagen fastställd funktion som skall finnas i varje kommun.

MAS uppgifter:

- Har tillsynsansvar över hälso- och sjukvården i kommunen.
- Skall upprätta, aktualisera och förnya riktlinjer för hur vården/omsorgen skall bedrivas så att den enskilde garanteras en god och säker vård.
- Att se till att journaler - dokumentation förs enligt föreskrifter i patientjournalagen.
- Att rutiner för läkemedelshantering är ändamålsenlig och väl fungerande.
- Att utarbeta rutiner för avvikelshantering samt utreda de händelser som anmäls till socialstyrelsen.
- Göra uppföljningar av vårdinsatserna i verksamheten utifrån MAS-funktionen och redovisa för politiken.

Nationella riktlinjer

Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom från 2010 innehåller rekommendationer för både socialtjänst och hälso- och sjukvård. Riktlinjerna innehåller bland annat rekommendationer om diagnostik, personcentrerad omvårdnad, läkemedel, dagverksamhet, boende och stöd till anhöriga.

Som ett led i detta har demensenheterna i kommunen gått med i ett nytt register – BPSD. **B**eteendemässig och **P**sykiska **S**ymptom vid **D**emenssjukdom. Under 2012 och 2013 har personal utbildats i BPSD och registret används som en del i kvalitetsarbetet kring personer med demenssjukdom.

Kommunen är ansluten till de två registren Senior Alert och Palliativregistret. Staten betalar ut ersättning i förhållande till graden av registrering. Att ge en god palliativ vård och ett värdigt slut är angeläget för alla. Att arbeta strukturerat med hjälp av register har inneburit stora förbättringar för de äldre.

Sedan 2011 registrerar Färgelanda kommun i det Nationella kvalitetsregistret Senior Alert. Detta ska leda till regelbunden bedömning av riskerna för fall, undernäring och trycksår.

Anhörigstöd

Den första juli 2009 infördes en ny bestämmelse i 5 kap. 10 § Socialtjänstlagen, som innebär att kommunen ska erbjuda stöd till anhöriga. Enligt bestämmelsen är målgruppen för stödet anhörig till personer som är långvarigt sjuka, äldre eller som har en funktionsnedsättning. Det innebär att flertalet av socialtjänstens verksamhetsområden berörs.

I förarbetena till den nya skärpta bestämmelsen står att samhällets stöd syftar till att underlätta för de personer som vårdar eller stödjer en närstående. Begreppet stöd

preciseras därefter genom att det innefattar bemötande, information, kunskap, råd, avlösning, hjälpmedel och hemtjänst.

Kommunen har en anhörigstödare med tjänstgöring till 60%. Därutöver bedrivs anhörigstöd med hjälp av personalen som arbetar med och kring den enskilde.

7.2.4 Enheten för stöd och service till människor med funktionsnedsättning

Under hösten 2010 samordnades kommunens socialpsykiatriska verksamhet med LSS-verksamheten och bildade Enheten för stöd och service till människor med funktionsnedsättning (ESS-enheten). LSS står för lagen om stöd och service till vissa människor med funktionsnedsättning.

ESS-verksamheten och insatserna ska vara lättillgängliga och anpassade efter individuella behov och visa respekt för den enskildes självbestämmande och integritet. Inom LSS/Socialpsykiatri arbetar vi utifrån varje enskild arbetstages/brukares behov av stöd och service och omsorg. Vårt bemötande skall ligga till grund för den enskildes möjlighet att utveckla och att bibehålla sina förmågor och ge förutsättningar att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt.

För att nå den enskildes mål arbetar enheten med att tydliggöra och strukturera utifrån behov och förmåga. En förutsägbar miljö ger förutsättningar och skapar stabilitet i vardagen.

LSS- lagen om stöd och service till vissa människor med funktionsnedsättning

Insatser enligt LSS ska säkerställa att den som har ett stort och varaktigt funktionshinder får goda levnadsvillkor medan SoL – socialtjänstlagen beskriver det som skäliga levnadsvillkor. Målet ska vara att den enskilde med sitt specifika funktionshinder ska kunna leva som andra, kunna delta i samhällslivet och ha inflytande och medbestämmande över de insatser som ges.

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade är en rättighetslag utöver socialtjänstlagen. De personer som ingår i personkretsen för lagen har rätt till de insatser som är uppräknade i lagen, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Lagen syftar till att främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet så att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Enheten driver en gruppbostad och servicebostad enligt Lagen om särskilt stöd för funktionshindrade (LSS). Servicebostaden är under utveckling för att kunna ta emot SoL-beslut för personer med psykiskt funktionsnedsättning, som behöver tät kontakt med personal i sitt boende. Det finns även en daglig verksamhet enligt LSS. Kommunen är anordnare till assistansärenden. Några brukare har valt privata utförare. Ledsagare och kontaktpersoner samt förlängd barnomsorg verkställs i kommunen. Övriga insatser som korttids, avlastning, boende för barn köps av extern utförare.

Med utgångspunkt i LSS-lagen finns 10 insatser man kan söka:

1. Rådgivning och annat personligt stöd (ansvarar Västra Götalandsregionen för).
2. Biträde av personlig assistent
3. Ledsagarservice
4. Biträde av kontaktperson
5. Avlösarservice i hemmet
6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet
7. Korttidsutlösning för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov.
8. Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.

9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskild anpassad bostad för vuxna.
10. Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder.

För att ha rätt till insatser enligt LSS krävs att man tillhör någon av nedanstående tre personkretsar samt att man har behov av insatsen och att den inte tillgodoses på annat sätt:

- 1) utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
- 2) betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom
- 3) andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Tillhörigheten bedöms utifrån läkarintyg och annan dokumentation, som t.ex. ADL-status från arbetsterapeut.

Socialpsykiatri

Kommunens uppdrag för personer med psykisk funktionsnedsättning formuleras i Socialtjänstlagen (SoL) där det beskrivs vilka insatser kommunen är skyldig att erbjuda. Kommunen skall erbjuda enligt SoL:

- Daglig sysselsättning
- Boendestöd
- Boendeformer

Personligt ombud

Personligt ombud är ett stöd för personer med psykisk funktionsnedsättning. Verksamheten syftar till att personer med psykisk funktionsnedsättning ska få möjlighet att leva ett mer självständigt liv, med möjlighet att ta del av samhällets utbud av vård, stöd, service, rehabilitering och sysselsättning på jämlika villkor. Personligt ombud är en frivillig och kostnadsfri verksamhet.

Fram till första delen av 2013 hade kommunen ett avtal gällande köp av tjänst avseende Personligt ombud. Arbete pågår under 2013 för att finna eventuell samarbetspartner gällande personligt ombud. Att anställa ett eget personligt ombud ryms inte i budget 2014.

7.3.1 Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen, IFO, arbetar med myndighetsutövning som regleras bl a i Socialtjänstlagen, Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga och Lag om vård av missbrukare i vissa fall. Att utreda efter ansökan om bistånd eller efter anmälan och att fatta beslut och verkställa dessa är en stor del av arbetet i de individuella ärendena. Det berör barn, ungdomar och familjer i behov av olika sorters stöd och vuxna med beroendeproblematik. Beviljade insatser kan vara ekonomiskt bistånd, en öppenvårdsinsats eller en placering. I enlighet med socialtjänstlagens intentioner sker arbetet i samverkan med den det berör utifrån erbjudanden om stöd, men i vissa fall måste tvångslagstiftning användas för att säkra skyddet av barn och ungdomar eller för vuxna med grav beroendeproblematik. IFO arbetar också med familjerätt där de flesta uppdragen kommer från tingsrätten, tex begäran om vårdnadsutredning, men också med samarbetsamtal och fastställande av faderskap. Öppenvårdsverksamheten genomförs av IFO:s familjebehandlare, boendestödjare eller av socialsekreterare. IFO arbetar med individuella insatser men också mer generellt genom förebyggande arbete så som samverkansprojekt och information. Alkoholhandläggningen sköts sedan 1/7 2013 i egen regi. Familjerådgivning köps fram till och med 2013 års slut av Trollhättans stad men då avtalet avslutas 2013 pågår arbete med annan lösning från och med 2014, antingen i egen regi eller tillsammans med annan samarbetspartner. Till IFO:s uppgifter hör också att stödja personer som utsatts för våld i nära relationer.

En genomlysning av organisationen inom Individ- och familjeomsorgen genomfördes under våren 2013. En handlingsplan kommer att upprättas under 2013 och utifrån den kan nuvarande bemanning och organisation komma att förändras. Bemanningen som presenteras nedan är utifrån nuvarande organisation då handlingsplanen inte färdigställts.

IFO har en assistent som arbetar i receptionen, tar emot besökare och telefonsamtal för att skapa en god tillgänglighet. Till arbetsuppgifterna hör också administrativa uppgifter, t.ex. att återsöka pengar från Migrationsverket.

Vuxenenheten

Består av en 1:e socialsekreterare och en socialsekreterare som arbetar med personer med beroendeproblematik samt deras anhöriga utifrån de nationella riktlinjer som finns för missbruks- och beroendevården. Genom kartläggning enligt ASI (addiction severity index) och behandling enligt CRA (Community Reinforcement Approach) erbjuds människor stöd. På enheten arbetar även två socialsekreterare med ekonomiskt bistånd samt ansvarar för dödsboanmälningar och fastställelse av faderskap.

Barn och ungdomsenheten

Består av en 1:e socialsekreterare och 3 socialsekreterare som handlägger barn- och ungdomsärenden genom att utreda, fatta beslut, verkställa och följa upp beviljade insatser. I en del beslut är det myndighetsnämnden som är delegat och då underställs gjorda utredningar nämnden för beslut. Ytterligare en socialsekreterare arbetar med utredningar, placeringar och uppföljningar gällande de ensamkommande ungdomarna som kommunen tar emot sedan i oktober 2010. I enheten ingår också 2 familjebehandlare och 1 boendestödare som arbetar med öppenvårdsinsatser på uppdrag av socialsekreterarna. Familjebehandlarna har också rådgivande samtal med föräldrar och deltar i BVC:s föräldragrupper och i viss verksamhet på MVC. Familjebehandling vänder sig till familjer som av olika anledningar upplever det svårt att hantera vardagliga situationer. Familjearbetet bygger på tilltro till människors möjligheter och resurser. Målet med familjebehandling är att familjen skall leva och kunna fungera bra tillsammans. Exempel på insatser är rådgivande samtal, familjebehandling, behandling genom ART(Agression Replacement Training), ungdomslägenhet, boendestöd, placering i familjehem eller på institution. Om kommunen fattar beslut om uppstartande av Familjecentral 2014 kommer resurser utifrån beviljat anslag att ställas till förfogande till denna enhet.

Integrationsverksamheten

Verksamheten finns sedan 2011 organisatoriskt under IFO- chefen och på integrationskontoret arbetar en flyktingsamordnare. Det finns en integrationsplattform som kommer att utvärderas under hösten 2013. Integrationsplattformen är grunden för kommunens verksamhetens gemensamma ansvar för flyktingmottagandet. De flyktingar som kommer till kommunen efter 2010-12-01 omfattas av etableringsinsatsen där Arbetsförmedlingen har till uppgift att så snabbt som möjligt hjälpa flyktingen till arbete samt ansvara för utbetalning av etableringsersättning för flyktingens försörjning.

Kommunens ansvar är sedan dess att anordna SFI; svenska för invandrare, hjälpa till med boendefrågor och försörjning i det fall flyktingen inte är berättigad till etableringsersättning eller i avvaktan att den kommer igång. Skola och barnomsorg är som för alla kommuninvånare en kommunal angelägenhet. Integrationsenheten har ansvaret för kontakter och samordning med de verksamheter som inte ligger inom kommunens ansvarsområden och för kontakter med övriga berörda aktörer.

Ensamkommande flyktingbarn

Färgelanda kommun har sedan 2013 ett avtal med Migrationsverket om att tillhandahålla 17 boendeplatser för ungdomar i åldern 15-18 år, både pojkar och flickor, samt ett avtal om 3 platser för asylsökande. Boendet Dalio som startades 2010 leds av en boendechef. Med ensamkommande ungdomar avses ungdomar under 18 år som söker asyl i Sverige utan vårdnadshavare. Migrationsverket anvisar ungdomarna till vår kommun där socialsekreteraren på barn- och familjeenheten utreder och placerar ungdomarna i våra boenden eller på annan lämplig plats i det fall det finns ett större vårdbehov. Då det alltid skall finnas 3 asylplatser och det numera går snabbt att få PUT, permanent uppehållstillstånd, innebär det att det kommer mellan 12-18 nya ungdomar varje år. På Dalio är det lämpligt att ca 12 ungdomar bor samtidigt och därför har lägenheter hyrts in från Valbohem för utslussboende av de ungdomar som bedöms klara det. Till utslussen har särskild personal anställts som har till uppgift att stötta ungdomarna i det dagliga livet, t ex med läxläsning, matinköp och matlagning. Målsättning på boendet Dalio och på Utslussen är att skapa trygga, självständiga och integrerade ungdomar där svenska språket har en central roll. För att säkerställa ungdomarnas delaktighet hålls veckovisa husmöten på boendena tillsammans med ungdomarna.

Socialjour

Sedan 2013 deltar Färgelanda kommun i en gemensam socialjour för kommunerna i Fyrbodal. Socialjouren leds av Uddevalla kommun.

Sektorns åtgärder och aktiviteter för att bidra till kommunens övergripande mål enligt verksamhetsplan 2014-2016

- Boendeutveckling i hela kommunen
Insatser utförs av sektorns personal över hela kommunen vilket möjliggör kvarboende.
- Färgelanda - en företagervänlig kommun
Verka för fler privata utförare av hemtjänst enligt LOV.
Skapa ett gott samarbetsklimat med eventuella privata utförare.
- Utvecklande skola och barnomsorg
Utveckla sektorns samarbete med skola och barnomsorg.
- Omsorg med valfrihet och värdighet
Möjliggörande för äldre personer att bo kvar i sitt ordinära boende med hjälp av insatser från hemtjänst/hemsjukvård/kommunrehab, bostadsanpassning, dagverksamhet
Tillhandahållande av olika former av boende i kommunens regi
Fortsatt arbete utifrån Den nationella värdegrunden inom äldreomsorg
- Färgelanda - en miljökommun
Verka för miljömedvetenhet i verksamheten genom miljörevision, miljödialog och miljömärkning.
Följa upphandlingsavtal avseende ekologiska och närproducerade livsmedel vid måltidsproduktion.
- Demokrati och delaktighet
Föra dialog med medarbetarna kring förbättring och utveckling av verksamheten.
Förankra verksamheternas beslut i personalgrupperna.
Deltagande i dialog med brukarorganisationer.
Ökad delaktighet för den enskilde genom fortsatt arbete med genomförandeplaner
God samverkan genom arbetsplatsträffar, Losam, Försam och Cesam.
- Ekonomi i balans

Större delaktighet i budgetprocessen för enhetschefer.
Genomarbetade uppföljningar av utfall samt bra ställda prognoser.
Ökad delaktighet för att skapa ett större ansvar till att fastställda ramar efterlevs.
Tydliga produktionsmått för bättre uppföljning.

Sektorns Effekt- och resultatmål

Enheten för stöd och service

För kommuninvånare som har insatser enligt LSS/Socialpsykiatri genomförs årligen en enkätundersökning. Frågorna i enkätundersökningen skall påvisa hur väl den enskildas individuella/genomförandeplan efterföljs av den personal som arbetar runt den enskilda.

Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Är du nöjd med hur tydligt man informerar dig om vilket stöd du ska få?

Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015	Mål 2016
---	100 %	100 %	100 %	100%

Är du nöjd med hur väl stödet stämmer med det du är beviljad?

Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015	Mål 2016
---	100 %	100 %	100 %	100%

LSS verksamheten skall bedrivas med god kvalitet

Är du nöjd med hur personalen bemöter dig?

Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015	Mål 2016
---	100 %	100 %	100 %	100%

Är du nöjd med hur väl personalen vet vad du behöver stöd med?

Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015	Mål 2016
---	100 %	100 %	100 %	100%

Inget mätbart utfall som verksamheten kunnat redovisa tidigare

Äldreomsorg

- 1) Samtliga brukare skall ha en genomförandeplan
- 2) Samtliga boende på SÄBO/Demensenheter skall erbjudas riskbedömning enligt Senior Alert vad gäller risk för trycksår, undernäring, fall och munhälsa minst var 6:e månad.
- 3) Samtliga boende på Demensenhet skall erbjudas skattning enligt BPSD-registret för att hitta och sätta in åtgärder mot beteendemässiga och psykiska symtom vid demens.
- 4) Samtliga brukare som avlider och har kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser skall registreras i det nationella kvalitetsregistret för palliativ vård.

	Utfall 2012	Mål 2013	Utfall 2013*	Mål 2014	Mål 2015	Mål 2016
1		100%	81%	100%	100%	100%
2	94% (sept)	100%	58%	100%	100%	100%
3	påbörjat	80%	14%	90%	100%	100%
4		100%	100%	100%	100%	100%

*Uppföljning av målen görs vid 4 tillfällen/år senaste tillfället på året är v 40

Individ och familjeomsorg

- Antalet biståndsbedömda insatser i öppenvård på hemmaplan skall öka jämfört med 2013
- Antalet placeringsdygn skall minska jämfört med 2013
- Antal hushåll som uppstår försörjningsstöd skall inte öka jämfört med 2013
- Utbetalat belopp för ekonomiskt bistånd skall inte öka jämfört med 2013

Sammanfattning resursbehov

Omsorg enheter (belopp i tkr)	Budget 2012	Budget 2013	Budget 2014			Plan 2015	Plan 2016
			Kostnader	Intäkter	Netto		
ÄO	68 591	67 972	94 602	-24 995	69 607	71 500	73 724
IFO	19 820	22 915	28 214	-4 855	23 359	23 980	24 721
ESS	17 019	18 092	22 577	-4 875	17 702	18 176	18 734
Ensamkom. flyktingbarn	0	0	12 494	-12 494	0	0	0
Integration	0	0	1 476	-1 476	0	0	0
Summa	105 430	108 979	159 363	-48 695	110 668	113 656	117 179

Verksamhetsförändringar, åtgärder och konsekvenser 2014

Översyn gällande sektorns totala organisation behöver genomföras. Bland annat bör man undersöka möjligheten till att särskilja på sektorns myndighetsutövning och verkställighet. Detta för att skapa en kvalitetshöjning inom myndighetsutövningen och dessutom för att tydligt skilja på beslut och utförande av beslutet.

Översyn av sektorns befintliga lokaler, nuvarande lokalbehov och kommande behov behöver utföras. Bland annat finns den femte enheten på Håvestensgården som behöver nyttjas till, någon för lokalen, passande verksamhet.

Äldreomsorg

På Solgården finns idag 17 trygghetslägenheter. 2012 fattade Kommunstyrelsen beslut om att det inte krävs biståndsbeslut för att flytta in i trygghetslägenheter. I och med detta beslut har sektor Omsorg blivit en lägenhetsförmedlare och en verksamhet som reglerar kölistan för intresse av inflyttning i trygghetslägenhet.

I översynen av sektors lokalbehov ingår också en fortsatt dialog om var ansvaret för kommunens behov av trygghetslägenheter ska hanteras.

I budgeten för 2014 är antal årsarbetare i köken på Håvestensgården minskade till 4 ÅA. Resursen blir därmed 1 ÅA per avdelning.

För att skapa tid för individuella aktiviteter och social samvaro på särskilda boenden har resurser tillförs gällande städning av lokaler och lägenheter. Insatsen städ kan därmed komma att läggas ut för upphandling och utförare blir kommunens egen städenhet alternativt en privat utförare.

Med anledning av förändringar i författningarna som innebär ökade krav på kvalitet och bemanning på särskilda boenden kommer vi under 2014 arbeta med detta.

Tjänst som verksamhetsutvecklare har kombinerats med tjänsten som Medicinsk ansvarig sjuksköterska vilket gör att 85% av tjänsten verksamhetsutvecklare

sparas.

Enheten för stöd och service

Minskning av resurser avseende arbetsledande funktioner kommer att ske utifrån 2014 års ramar.

Individ- och familjeomsorgen

Organisationsöversynen gällande IFO-kontoret kommer att påverka fördelningen av tjänster och arbetsuppgifter.

Ansvar för Resursskolan samt befintliga resurser flyttas från Sektor omsorg till Sektor Barn- och utbildning för att anpassas till gällande lagstiftning.

Under förutsättning av Familjecentral öppnas planeras en utökning av antal familjebehandlare. Denna resurs skulle även bli en utökning för att kunna jobba mer med förebyggande insatser och därmed minska behovet av placeringar av barn och ungdomar på sikt. Omsorgskontoret har avsatt personalresurser som arbetar med inventering i syfte att starta en familjecentral under 2014/2015, utifrån vår kommuns förutsättningar. Sektorn ser familjecentralen som en viktig del i det förebyggande arbetet för att skapa trygga uppväxtvillkor för barn och unga.

Budgeten för institutionsvård för vuxna och familjehem för barn och unga är höjd och därmed anpassad utifrån det behov som finns i 2013 och vilket förväntas kvarstå 2014.

Utifrån rådande läge 2013 har budgeten för institutionsvård för barn och unga samt Ekonomiskt bistånd minskats i budgeten för 2014.

Nyckeltal

Äldreomsorg

Antal producerade portioner i köken på Solgården, Lillågården och Håvestensgården

Antal uthyrda lägenheter på särskilt boende i förhållande till budget

Antal belagda korttidsplatser i förhållande till budget

Antal beviljade hemtjänsttimmar på särskilt boende

Antal beviljade hemtjänsttimmar och delegerade HSL-timmar i ordinärt boende

Enheten för stöd och service

Antal personer med boendestöd inom socialpsykiatri

Antal personer på daglig verksamhet inom socialpsykiatri

Antal personer med insatser enligt LSS

Antal personer på daglig verksamhet inom LSS

Individ- och familjeomsorg

Antal placeringsdygn på institution, vuxen och barn/unga

Antal placeringsdygn barn/unga i familjehem

Antal orosanmälningar barn

Antal hushåll med försörjningsstöd samt totalt utbetalt belopp

Antal öppenvårds insatser

Ensamkommande barn

Beläggning Asylplatser

Beläggning PUT-platser

Integration

Antal mottagna flyktingar

8. Sektor Kultur och Fritid

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidssektorn har som uppdrag att bedriva och tillhandahålla bl.a. följande verksamheter och anläggningar:

- Fritidsverksamhet
- Idrotts- och friluftsanläggningar
- Föreningsstöd
- Stöd till studieorganisationer
- Turism inkl. turistbyrå
- Kulturverksamhet
- Biblioteksverksamhet
- Musikskola
- Fritidsgård
- Medborgarkontor
- Hemsida inkl. information

Sektorns åtgärder och aktiviteter för att bidra till kommunens övergripande mål enligt verksamhetsplan 2014-2016

Boendeutveckling i hela kommunen

Ett rikt och offensiv kulturliv bidrar till individens och samhällets utveckling, är en förutsättning för tillväxt i vår kommun och bidrar till boendeutveckling i hela kommunen. Vårt fokus är att fler ska få uppleva mer – det tror vi skapar en attraktiv kommun att bo och leva i. Kultur och fritid ser till att sprida verksamheten geografiskt i hela kommunen (färgfesten, kulturvecka o.d.).

Inför år 2014 utarbetas normer för föreningsbidrag som kommer att bidra till utveckling i kommunen samt aktivera fler barn och ungdomar. År 2014 – 2016 kommer sektorn att arbeta för att engagera fler invånare i kommunen i föreningslivet.

Utveckling av hembygdsavdelningen på biblioteket inklusive den samtida hembygdshistorian, vilket ger besökaren en insyn i livet här och nu i Färgelanda och Dalsland.

Färgelanda - en företagervänlig kommun

Kultur och fritid främjar det företagervänliga klimatet genom att erbjuda företagarkörna på biblioteket, gratis marknadsföringsmöjligheter, databaser, tidskrifter, studiestöd, information och dylikt. Musikskolan samverkar med näringsidkare och föreningar vid diverse arrangemang under året (Harvens dag, Julmarknad i Färgelanda och Högsäter samt Genevilyran).

Utvecklande skola och barnomsorg

Samarbete med skolbiblioteken. Biblioteket erbjuder studiebesök, databaser, bokprat, informationssökning. Musikskolan deltar i grundskolans skolavslutningar och genomför projekt i form av musikaler eller andra samarbeten. Genom att erbjuda kombinationstjänster mellan grund- och musikskolan stärker vi förutsättningen till att behålla och rekrytera kompetent personal och ökar förutsättningen till måluppfyllelse.

Omsorg med valfrihet och värdighet

Biblioteket erbjuder Boken kommer-verksamhet samt bibliotekariebesök på äldreboenden. Musikskolan besöker äldreboenden för att ge speltillfällen till eleverna och erbjuda en musikstund till vårdtagarna.

Färgelanda - en miljökommun

Vi ser till att hela vår verksamhet använder så små resurser som möjligt. Biblioteket har en miljöavdelning i samarbete med Miljökontoret. Biblioteket ger tips på böcker som kan

öka invånarnas miljömedvetande - och bidra till en mer hållbar utveckling. Sektorn handlar miljövänligt. Sektorn begränsar kopiering, sorterar avfall så att det kan tas omhand på ett säkert sätt och det mesta kan återvinnas.

Demokrati och delaktighet

Centrumhuset är en mötesplats för alla. Låntagare har inflytande över bibliotekets samling. Regelbundna möten med föreningar, fritidsgårdsungdomar och föräldrar. MBK förmedlar kontakt mellan allmänheten och kommunanställda och politiker.

Kultur och fritid ska sträva efter att skapa inkluderande kultur och öppna mötesplatser. Musikskolan strävar efter att bli en kulturskola genom att introducera ämnet dans under 2013. Nu behövs endast en ytterligare kulturinriktning (t.ex. teater, bild) för att accepteras som kulturskola.

Ekonomi i balans

Kultur- och fritidssektorn arbetar resurseffektivt. Kultur och fritids arbete planeras och genomförs efter den budget som tilldelas verksamheten.

Sektorns effekt- och resultatmål

1 Fritid

Föreningslivet ska bidra till kommunens framtida utveckling. En aktiv och meningsfull fritid är viktig för en god hälsa. Fokus skall ligga på barn och ungdomar.

År 2013 skall andelen brukare som upplever att kvaliteten är bra/mycket ska vara minst 82%.

2 Biblioteket

Besökare i bibliotek skall erbjudas bästa möjliga service. Utbildad och kompetent personal skall ge tillförlitliga svar samt ett trevligt, serviceinriktat och professionellt bemötande.

År 2013 skall helhetsomdömet enligt besökarna, utifrån en femgradig skala, vara minst 4,8

3 Medborgarkontor

Besökare i medborgarkontoret skall erbjudas bästa möjliga service. Utbildad och kompetent personal skall ge tillförlitliga svar samt ett trevligt, serviceinriktat och professionellt bemötande.

År 2013 skall helhetsomdömet enligt besökarna, utifrån en femgradig skala, vara minst 4,8

4 Kultur

Alla kommuninvånare skall stimuleras och uppmuntras till kultur- och fritidsupplevelser samt eget skapande och deltagande. Särskilt skall vi stödja verksamhet som vänder sig till barn och ungdomar.

År 2013 skall brukarnas upplevda helhetsintryck, enligt ett "nöjd kund-index" vara minst 80%

5 Musikskolan

Musikskolan skall verka för att skapa ett aktivt musicerande i Färgelanda, att ge barn och ungdomar möjligheter till en meningsfull fritid samt kunna ge en grund för vidare musikstudier.

År 2013 skall elevernas helhetsomdöme (andel nöjda/till stor del nöjda) vara minst 100 %

Redovisning effektmål

Verksamhetsplan och detaljbudget 2014-2016_Dnr2013-372

	Enhet	Mål 2013	Utfall 2012	Utfall 2011	Utfall 2010
Fritid, andel nöjda	%	82	80	82	79
Bibliotek, omdöme	1-5	4,7	4,5	4,6	4,4
Medborgarkontor, omdöme	1-5	4,8	4,7	4,6	4,4
Kultur, andel nöjda	%	82	81	81	81;5
Musikskolan, andel nöjda	%	100	94	90	100

Sammanfattning resursbehov

Verksamhet (belopp i tkr)	Budget	Budget	Budget 2014			Plan	Plan
	2012	2013	Kostnader	Intäkter	Netto	2015	2016
Medborgarkontor	1 002	1 111	2 289	-1 033	1 256	1 290	1 330
Turism	613	613	616	0	616	633	652
Stöd till studieorg.	193	193	113	0	113	116	120
Allmän kulturverksamhet	144	145	173	0	146	147	148
Ungdomskultur	63	64	104	-90	14	14	15
Bibliotek	4 088	3 952	3 738	-53	3 685	3 784	3 902
Musikskola	1 525	1 598	1 871	-180	1 691	1 737	1 790
Stöd till fritidsföreningar	1 570	1 583	1 583	0	1 583	1 626	1 676
Utomhusanläggningar	435	468	581	-5	576	592	610
Friluftsbad	274	271	271	0	271	278	287
Idrottshallar	968	906	1 187	-289	898	922	951
Fritidslokaler	263	269	269	0	269	276	285
Simundervisning	141	148	218	-67	151	155	160
Fritidsgårdar	700	713	733	-25	708	709	710
Adm, Fritidsverksamhet	56	53	53	0	53	54	56
Kultur- och fritidskontor	1 241	1 253	1 310	0	1 310	1 345	1 387
Arbetspraktik	141	142	142	0	142	146	150
Summa	13 417	13 482	15 224	-1 742	13 482	13 846	14 275

Verksamhetsförändringar, åtgärder och konsekvenser 2014.

Konsekvenser av minskade resurser p.g.a. ingen indexuppräkningsår 2014

Intäkter:

+3 tkr kopiering

Taxan för kopiering höjs från 6:- till 10:-. Färgkopior är 10 ggr dyrare än svartvita. Färgkopiering från publika datorer begränsas, personalens färgkopiering reduceras till minimum.

+50 tkr Skapande skola

Endast under förutsättningen att sektor Kultur och fritid, i stället för sektor Barn och utbildning, ansöker om bidrag från Kulturrådet för att införa skapande skola och genomföra en del av aktiviteter för skolungdomar. "Skapande skola är tänkt att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet. Målet är att eleverna ska få tillgång till kulturens alla uttrycksformer och att deras möjligheter till eget skapande ökar."*

* <http://www.kulturradet.se/bidrag/skapande-skola/>

Kostnader:

-80 tkr bidrag till studieförbund

Endast två studieförbund (ABF och SV) har omfattande aktiviteter i Färgelanda kommun, återstående studieförbund har enstaka aktiviteter. 100 tkr finns kvar i budget.

-11 tkr gräsklippning för föreningar

Besparing på gräsklippning innebär att gräsklippningen kommer att startas en vecka senare än år 2013.

-30 tkr turistvärdinna

Besparing på turistvärdinna innebär att kompetensen på turistområdet minskar. (Språkkunskaper, kännedom om sevärdheter, boenden mm). Dessutom är redan turistvärdinnan idag till stor del sommarvikarie på bibliotek och Medborgarkontor.

-30 tkr obekvämtid

Besparingen innebär att Centrumhusets öppettider minskas under veckan, medan öppettiden på lördagar bibehålls.

-30 tkr vikarietid bibliotek/Medborgarkontoret

Besparingen innebär att biblioteket och Medborgarkontoret stängs vid sjukdom/utbildning etc. när återstående vikariepott förbrukas.

Sommaraktiviteter

Kultur och Fritid kommer under sommaren att bedriva sommarlovsaktiviteter för fritidsungdomar på motsvarande sätt som de senaste åren.

Bibliotekslag

1 januari 2014 beslutar regeringen en ny bibliotekslag. "Bibliotekens betydelse för den demokratiska samhällets utveckling och deras roll för kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning ligger till grund för lagförslaget. I propositionen föreslår regeringen också en bestämmelse om avgiftsfri tillgång till elektronisk litteratur".* Kultur och fritid kommer att arbeta med en ny biblioteksplan för Färgelanda kommun med stöd av den nya lagen.

* <http://www.regeringen.se/sb/d/5969/a/215249>

Val 2014

Under 2014 kommer såväl val till europaparlamentet som val till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige att äga rum. Europaparlamentsvalet äger rum söndagen den 25 maj och valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige söndagen den 14 september. Vid båda valen förväntas förtidsröstning som tidigare ske i Centrumhuset. Förtidsröstningen börjar ca tre veckor innan valen. Det krävs extra resurser för att genomföra förtidsröstning.

Hembygdsavdelning på biblioteket

Utveckling av hembygdsavdelningen på biblioteket till en levande plats om hembygden.

Större förändringar och åtgärder under planperioden 2015-2016

Införande av RFID (Radio Frequency Identification) teknik på biblioteket. Ny teknik - bättre service. En gemensam upphandling med övriga bibliotek i Dalsland.

Nyckeltal

Verksamhet	2009	2010	2011	2012	2013
Simundervisning					
Antal deltagare	225	224	203	179	
Nettokostnad per deltagare (kr)	724*	790*	512	592	
Bibliotek					
Besökare Färgelanda	88 953	86 477	94 736	89 144	
Antal medialån	49 325	48060	44 628	47 559	
Antal medialån/invånare	7,28	7,22	6,76	8,2	
Antal e-böckerlån	44	50	173	429	
Turisbyrå besökare v.25 - 33	1053	922	1353	1569	
Antal elever Musikskolan		154	177	186	

*inga avgifter på simskolan

9. Sektor Service

9.1 Omvärldsanalys

Styrkor (Styrkefaktorer)

- Kompetent och lojal personal.
- Liten och hanterlig organisation med korta beslutsvägar
- Förändringsvilja hos både den politiska och verkställande ledningen.

Svagheter

- Begränsade resurser för utveckling.
- Begränsad personalstyrka vilket medför sårbarhet.
- Svårt att erbjuda heltidsjobb för specialistkompetenser
- Verksamheten är uppsplittrad på många samhällen

Möjligheter (i omvärlden)

- Samverkan med olika aktörer
- Nya arbetssätt genom eller tillsammans med andra aktörer. Närhet till en större arbetsmarknad kan vara en möjlighet vid specialistrekrutering för att båda i familjen kan få jobb
- Bra samarbete med angränsande kommuner

Hot

- Kommunen minskar invånarantal vilket minskar underlaget för våra verksamheter som har höga fasta kostnader.

9.1.1 Aktiviteter som bidrar till att Övergripande mål uppnås

BOENDEUTVECKLING I HELA KOMMUNEN

Planeringsarbete pågår via ÖP13 (översiktplan) för sjönära attraktivt boende. Förbättra infrastruktur t.ex genom bättre kollektivtrafik och att stimulera fiber/bredbandsutbyggnad på landsbygden.

Tillskapa och underhålla naturnära rekreationsområden.

Minimera byråkratin kring bygglovgivning inom bygglagens möjligheter.

Minimera kostnadsökning på kommunala anslutnings och konsumtionsavgifter.

Bättre utemiljö för barn och ungdom.

Involvera alla ålderskategorier av kommunens invånare bättre i samhällsplaneringsprocessen genom flera informationsaktiviteter.

Förbättra skötsel av kommunala parker och grönytor.

Öka tillgängligheten till välskötta sporthallar och kommunala föreningslokaler

FÄRGELANDA - EN FÖRETAGARVÄNLIG KOMMUN

Skapa nätverk för kontakter mellan företagare och kommunala beslutsfattare.

"En väg in" i kommunen för egna företagare.

Försäljning av kommunalt planerad industrimark till konkurrenskraftiga priser.

Dörröppnare och lots till externa aktörer inom nyföretagande.

Förbättra bredbands -och mobiltelefon-täckning inom kommunen via fiberföreningar.

Mentorskap , brobyggare mellan skola näringsliv, skaffa praktikplatser vara handledare.

Informera företagare om utmanarrätten.

Bibehålla kommunala feriepraktikplatser för övriga skolungdomar, (arbetslivsförberedande verksamhet).

Nya praktikplatser inom kommunal sektor med tanke på omfattande pensionsavgångar.

UTVECKLANDE SKOLA

Erbjuda elever och personal attraktiva, varierande och näringsriktiga måltider, tillagade av råvaror med hög kvalitet samt erbjuda en inbjudande måltidsmiljö.

OMSORG MED VALFRIHET OCH VÄRDIGHET

Arbeta för att måltiderna inom vården skall vara individanpassade, varierande, näringsriktiga och tillagade av råvaror med hög kvalitet.

FÄRGELANDA - EN MILJÖKOMMUN

Säkerställa både den kommunala och enskilda framtida vatten och avloppsförsörjningen genom samarbete med andra kommuner och upprättande av kommunomfattande VA-plan. Detta sker nu i det samägda VA-bolaget Västvattens regi.

Marknadsföra den kommunala energirådgivningen på ett bättre sätt.

Aktualiseringsarbete pågår av översiktsplanen för att på ett för kommunen strategiskt och långsiktigt hållbart sätt uppnå detta.

Öka andelen ekologiskt och närproducerade livsmedel i upphandlingsprocessen för livsmedel till kommunal måltidsproduktion.

Kartlägga energiförbrukning i kommunala fastigheter. Energieffektiviseringsinventering av samtliga kommunalt ägda byggnader. Åtgärdsprogram pågår för att uppdatera byggnaderna enligt totalprojektmetoden.

Marknadsföra den redan utförda vindkraftplaneringen hos exploitörer och markägare. Erfarenheter från pågående biogas och solenergiprojekt i andra kommuner bevakas och tas till vara i fortsatt arbete.

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Bredda samrådsprocessen vid all typ av samhällsplanering. Beakta synpunkter i fortsatt planering.

Initiativ till seminarium och informationsträffar i kommunal regi. Samverka regionalt med utvecklingen av e-Samhället.

Ge skoleverna möjlighet att påverka skolmatsalsmiljö och menyer.

Förankra verksamheternas beslut i personalgrupperna. Viktigt med fortbildning av personal.

EKONOMI I BALANS

Tidigt involvera mellanchefer i budgetprocessen. Bättre delaktighet medför ett bättre ansvarstagande för att fastställda ramar efterlevs.

9.2 IT och kommunikation

9.2.1 Verksamhetsbeskrivning

Under enheten ligger servicechef samt ansvar för färdtjänst och skolskjutsar. Även stödfunktionerna IT, växelfunktion, vaktmästeri som understödjer alla verksamheter i kommunen och städ för kommunkontoret finns under enheten.

9.2.2 Effektmål

IT-avdelningen skall ge god service till kommunens verksamheter

År 2014 skall andelen medarbetare som upplever att de får den service som de förväntar sig vara minst 95 %. Uppföljning sker via webbaserad enkät efter varje enskilt ärende.

Utfall 2010	Utfall 2010	Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015
i.u.	i.u.	i.u.	95%	95%	95%

9.2.3 Resursbehov

Verksamhet (belopp i tkr)	Bokslut	Budget	Budget 2014			Plan	Plan
	2012	2013	Kostnader	Intäkter	Netto	2 015	2 016
It-avdelning	4 370	4 900	5 183	-116	5 056	5 193	5 353
Gemens admin-enhet, kontor	535	640	867	-212	655	673	694
Reception/växel/vaktmästare/städ	911	897	1 183	-265	918	943	972
Teknisk verksamhet o markförsörjning	494	352	360	0	360	370	381
Skolskjuts Grundskola	8 614	7 904	8 074	0	8 074	8 303	8 561
Obl.särskola	692	342	350	0	350	359	371
Gymnasiesärskola	40	202	206	0	206	212	218
Färdtjänst	1 470	2 220	2 317	-90	2 227	2 332	2 405
Industriområden	106	72	74	0	74	76	78
Övriga områden	434	288	294	0	294	302	311
Kommersiell verksamhet	-2	-92	0	-92	-92	-94	-97
Exploatering av bostadsområden	129	294	300	0	300	308	318
Buss,bil och linjetrafik	-34	0	0	0	0	0	0
Summa	17 760	18 019	19 208	-775	18 433	18 976	16 564

Större förändringar under planperioden

Sammanfattning.

I dagsläget är inte trafikavgifter kända, utan enbart uppräknade enligt inflationsökningen (trafikavtal sträcker sig till 2016).

Städning av kommunhuset övergår till Kost- och Städ.

IT-avdelningen arbetar vidare med utredningen om att samla ansvaret för kommunens IT-plattform inklusive arbetsstationer och gemensamma programvaror i syfte att förbättra och förändra kommunens IT-struktur.

Investeringar

Under planperioden uppgår enhetens investeringar till 750 tkr. Trådlösa nätverket i kommunens verksamheter avses byggas ut samt befintligt serverkluster skall uppgraderas. Under planperioden finns det även inlagt 3 mkr/år för bredbandsutbyggnad.

9.3 VA-/Renhållning

9.3.1 Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten omfattar fr.o.m. den 1 januari 2013 renhållning och slamhantering.

Driftsansvaret för den kommunala vatten och avloppsverksamheten ligger från 1 januari på det samägda driftbolaget Västvatten AB. Bolaget ägs gemensamt av Färgelanda, Munkedal och Uddevalla kommun.

Ny och återinvesteringar i VA-nätet sköts från 1 januari 2013 av den av kommunen helägda bolaget Färgelanda vatten.

Slam såväl från kommunens reningsverk och enskilda brunnar behandlas som tidigare vid Ödeborgs reningsverk.

Renhållningsverksamheten omfattar hushållens avfall inklusive grovavfall och återvinning. Allt avfall transporteras f.n till Ragnsells anläggning Heljestorp. Från 1 oktober kommer hushållsavfallet att transporteras till HA´s anläggning i Trollhättan. En del avfall mellanlagras vid Stigens återvinningscentral. De flesta fraktioner som återvinns, är det producentansvar på.

9.3.2 Effektmål

Det åligger från 1 januari Västvatten AB att producera ett bra vatten samt ett rationellt omhändertagande av avlopp på ett miljövänligt sätt

Följande effektmål gällde 2012 för VA-verksamheten. Det gäller nu för Västvatten AB att fortsättningsvis följa upp kommunens VA effektmål.

Invånarna/brukarna skall tycka att kommunens Vatten och Avlopp är bra. År 2014 skall kommunen uppnå minst 85 enligt "Nöjd-Medborgar-Index" i SCB´s kommuninvånarenkät: **(i1)**

Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015
79	i.u.	i.u.	85	85	

Alla abonnenter i det kommunala VA-nätet skall ha en trygg vattenförsörjning vilket innebär att det finns reservvatten till alla nät: **(i1)**

Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015
79 %	79 %	i.u.	98	100	

Fortsättningsvis hanterar sektor Service renhållningsverksamheten.

Invånarna skall tycka att kommunens Renhållning är bra. År 2014 skall kommunen uppnå minst 90 enligt "Nöjd-Medborgar-Index" i SCB´s kommuninvånarenkät: **(i1)**

Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015
79	i.u.	i.u.	i.u.	90	

9.3.3 Resursbehov

Verksamhet (belopp i tkr)	Bokslut	Budget	Budget 2014			Plan	Plan
	2 012	2013	Kostnader	Intäkter	Netto	2 015	2 016
Vattenproduktion	2 435	0	0	0	0	0	0
Avloppsrening	4 407	0	0	0	0	0	0
Dagvatten	218	0	0	0	0	0	0
Gemensam verksamhet Vatten/avlopp	-6 485	582	582	0	582	598	616
Hushållsavfall	2 766	3 010	3 079	0	3 079	3 162	3 260
Återvinning	-8	1	42	-41	1	1	1
Övrig renhållning	759	1 272	1 104	-249	855	878	905
Slamhantering	0	0	1 120	-1120	0	0	0
Gemensam verksamhet avfall	-3 573	-4 283	824	-4 932	-4 108	-4 219	-4 350
Summa	536	582	6 751	-6 342	409	420	433

Större förändringar under planperioden

Sammanfattning

Renhållningstaxan kommer att omarbetas inför 2014 på grund av detta nya system med 2-kärlssystem för hushållssopor. Taxeintäkterna höjs inte utöver index men förslaget till nya renhållningstaxan kommer att innebära ett mer rättvist taxeyesystem.

Investeringar

Investeringsramen under planperioden för renhållningsverksamheten är inte klar men investeringar kommer att behövas i återvinningscentralen för en effektivare och miljömässigt bättre hantering av grovavfallet.

9.4 Plan- och Bygg

9.4.1 Verksamhetsbeskrivning

Upprätta detaljplaner, vilket sker på uppdrag av kommunstyrelsen och i samråd förvaltningar, beredningar och övriga myndigheter. Leda och medverka i övrig aktuell samhällsplanering såsom fördjupningar och aktualisering av översiktsplanen. Under 2014 kommer arbetet med följande detaljplaner att påbörjas: Flerbostadshus, Sågvägen i Färgelanda, Nytt bostadshusområde i Ellenö samt planprogram för Ragnerudssjöns camping i Högsäter och för nytt bostadshusområde vid Östersjön.

Bevilja bygglov, marklov och rivningslov som prövas mot detaljplaner och lagstiftning. Samråd ingår även i processen för de flesta projekten och samrådsmöten, utstakning (för nybyggnad) och tekniska bedömningar.

Utveckla och ajourföra digitalt kartmaterial över kommunen. Medverka i att utveckla kommunens GIS-användning. Ajourföring av primärkartor och stornät genom avtal med Metria, framtagande av kartor från kommunens digitala kartdatabas.

Samverkan med grannkommuner och Trafikverket i olika trafiksäkerhetsprojekt. Initiera trafiksäkerhetsarbete i kommunala verksamheter. Handlägga ärenden (utfärda trafikföreskrifter) enligt trafikförordningen.

9.4.2 Effektmål

Bygglovshantering skall ske serviceinriktat och med kort hanteringstid. Ett komplett bygglovsärende skall vara avgjort inom 4 veckor, lagstiftningen kräver 10 veckor: **(i1-3)**

Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Mål 2014	Mål 2015
80 %	79 %	81 %	-- %	100 %	

För att uppnå målet krävs en annan delegationsordning än vad som gäller nu.

9.4.3 Resursbehov

Verksamhet (belopp i tkr)	Bokslut	Budget	Budget 2014			Plan	Plan
	2012	2013	Kostnader	Intäkter	Netto	2 015	2 016
Fysisk planering	312	1476	1 252	0	1 252	1 286	1 326
Bygglovsverksamhet	374	273	642	-363	279	287	295
Trafiksäkerhetsåtgärder	2	34	36	-1	34	35	36
Adm. Plan & Bygg	367	766	783	0	783	804	829
Summa	1 054	2 549	2 737	-364	2 349	2 411	2 486

Större förändringar under planperioden

Sammanfattning

Enheten har en planingenjör som minskar sin tjänstgöringsgrad från 75% till 70 % 2014. Enheten har en bygglovhandläggare som även fortsättningsvis arbetar på 100% tjänst. Verksamhetsansvaret för plan och byggenheten ligger direkt under samhällsbyggnadschefen.

Åtgärder & ramförändring

Minskning av ramen för fysisk planering har i budgetsförslaget gjorts med 224 kkr. Kostnader för aktualisering av ÖP 13 kommer huvudsakligen att falla ut under 2013. Övrig detaljplanering och fortsatt arbete med VA-plan måste anpassas till dessa nya ramar. Det måste, på grund av budgetsituationen, framledes göras en stark prioritering mellan olika önskemål av samhällsplaneringsprojekt. Förslaget är ett led i att sänka sektorns kostnader.

Konsekvenser.

Resurser för nya planuppdrag minskar. Detaljplanering av Sundsbroområdet kan komma att behöva pågå även 2015.

Investeringar

Investeringsbudgeten är 60 tkr och det skall gå till dataprogram/administrationssystem och inventarier.

9.5 Teknik & Arbetsmarknad

9.5.1 Verksamhetsbeskrivning

Sysselsättning

Arbetsmarknadsenheten hanterar arbetsmarknadsfrågor för arbetslösa mellan 18 och 65 år. Insatser inom området syftar till att ge personer som inte kommit in eller förlorat kontakten med arbetslivet meningsfull sysselsättning utan att konkurrera med ordinarie verksamhet, samt att verka för praktik och utbildning. Erbjudas stöd som ger möjlighet till inträde på den reguljära arbetsmarknaden.

För att uppnå detta krävs ett nära och intensivt arbete med olika aktörer, såsom arbetsförmedling, försäkringskassa, samordningsförbund "FINSAM", skolor, organisationer, föreningar, näringsliv samt övriga kommunala förvaltningar.

Vuxenutbildningen

Kommunen ska tillhandahålla kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna (sär vux) på grundläggande och gymnasial nivå. Hemkommunen är skyldig att se till att utbildning i svenska för invandrare (sfi) erbjuds dem som har rätt att delta i utbildningen.

Målet för vuxenutbildningen är att vuxna, vuxna med utvecklingsstörning och vuxna invandrare ska stödjas och stimuleras i sitt lärande.

De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

Den syftar också till att möjliggöra fortsatta studier.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan ska ge.

Utbildningen till vuxna invandrare syftar till att ge grundläggande kunskaper i svenska språket. De som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter skall också ges möjlighet att förvärva sådana färdigheter.

Utgångspunkten för all utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar. De som fått minst utbildning skall prioriteras.

Kommunen ansvarar för att de som har rätt att delta i utbildning på grundläggande och gymnasial nivå och önskar det, också får det.

För gymnasial vuxenutbildning bör eftersträvas att erbjuda utbildning i den utsträckning som motiveras av behov och efterfrågan.

Samverkan och samarbete

Färgelanda Lärcenter är en samverkan mellan Vuxenutbildningen i Färgelanda och Dalslands folkhögskola, med målet att bli en mötesplats som skapar stimulans till lärande och fler möten. Färgelanda Lärcenter skall vara "en väg in" – en samlad plats för lärande och kompetensutveckling, både för individer och för företag.

Kommunen har också bildat ett Lokalt Kompetensråd tillsammans med företrädare för näringslivet och skola, för att stärka samarbetet mellan skola och arbetslivet. Kompetensrådet skall också samordna behovsanalyser till grund för utbildningsutbud och kompetensutveckling

Färgelanda kommun deltar i Dalslandsvis med övriga Dalslandskommunerna i ett samarbete kring kommunal vuxenutbildning.

Färgelanda och Uddevalla Vuxenutbildning samarbetar och har sökt statsbidrag tillsammans för gymnasiala lärlings- och yrkesutbildningar (Yrkesvux). Avtal finns också inom särskild utbildning för vuxna.

Mark och fastigheter

Verksamheten omfattar kommunens industrifastigheter, hyresfastigheter, bebyggda saneringsfastigheter, centrumområdet i Färgelanda samhälle samt markreserv och iordningställande av industriområden. Enheten har uppdraget att under 2012-2013 avyttra ett antal kommunägda fastigheter.

Internhyresfastigheter

Verksamheten består av uthyrning av kommunala lokaler till kommunens olika förvaltningar. Verksamheten omfattar 20 st fastigheter om ca 31 000 m². Verksamheten skall finansieras genom intäkter från hyresgästerna. De lokaler som inte är uthyrda finansieras genom en särskild fond som finansieras gemensamt av alla internhyresgäster.

Centralförråd mm

Drift och underhåll för kommunförrådet och dess maskinella inventarier, samt kapitalkostnad för förrådet.

Lönekostnader, utbildning, overheadkostnader mm för kommunens fastighetsskötareorganisation. Organisationen omfattar totalt 5,0 heltidstjänster samt 1,0 arbetsledare. Kommunens förvaltningar och externa kunders totala köp av tjänster ger det antalet "beställningstimmar" som i sin tur bestämmer i hur stor uträkning kommunen skall täcka upp med säsongsanställningar. I verksamheterna centralförråd, fastighetsskötare och fordon skall kostnader och intäkter ta ut varandra, d.v.s. vara nollbudgeterade.

Gator och vägar/enskilda vägar

Avgifter till vägföreningarna i tätorterna för obebyggda kommunägda fastigheter. Vattenfall Västsverige är formell ägare till all vägbelysning i Färgelanda kommun. Antalet gatljus uppgår till 1883 st. Inspektionsrundor för gatljusen med bl.a. utbyte av glödlampor sker med 3 turer/år. Utöver detta sker sedan förnyelse av uttjänad belysning.

Kapitalkostnader för investeringar i vägar mm. Kommunen är skyldig att sätta upp och underhålla trafikmärken inom detaljplan där inte vägföreningar eller Vägverket är huvudman.

Skötsel av parksoffor och blomlådor. Skötsel av gångvägar/cykelbanor på f.d. banvallen sträckan Färgelanda – Ödeborg samt mellan Ellenö och golfbanan. Asfaltytor på torget och intilliggande grönyta i Högsäter, Centrumparkeringarna i Färgelanda resp. Stigen. Bussterminalen i Färgelanda. Dessutom klippning av gräset vid Valboskolans idrottshall och Allhem.

Skötsel av 2 st parkeringar i Högsäter. Torget framför nya centrumhuset, ombyggnad centrumvägen, rondell samt refug vid Timmervägen i Färgelanda. Rastplats i Högsäter och Ellenö.

Snöröjning

Kostnaden för snöröjning av samhällena och enskilda vägar till permanentboende på landsbygden.

Fjärrvärme

Kommunen köper färdig värme i Färgelanda av Rör & Fjärrvärme som byggt och driver flis-panncentralen invid 172:an (mitt emot IAC). Leveranser av värme sker via kommunens fjärrvärmenät.

Reservverk

För att höja kommunens civila beredskap finns 1 stationärt reservkraftsaggregat för Kommunhus och Valboskolan placerat vid Valboskolan. 2 mobila reservkraftaggregat, att

användas vid Lillågården (1/2), Håvestensgården (1/2), Tallbacken (1/3), Solgården (1/3) och Högsäters skola (1/3) samt 2 mindre mobila aggregat att användas vid kommunens vattenverk i Ödeborg, Färgelanda, Stigen, Rådanefors och Högsäter.

9.5.2 Effektmål

Arbetsmarknadsfrågor

År 2014 skall den öppna ungdomsarbetslösheten vara minst 1 procentenhet lägre än riksgenomsnittet: **(i1)**

Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015
18,3 %	21,8 %	i.u.	13 %	8 %	

Kommunen skall ha ett väl fungerande lärcentra

Färgelanda Lärcenter skall möta näringslivets behov av utbildning.
År 2014 skall 100 % av dem som genomgått utbildning tycka att förväntningarna uppfyllts: **(i1, i3)**

Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2014
86 %	87 %	i.u.	100%	100%	

Kommunens park- och grönytor skall upplevas som inbjudande och välskötta

Inväånarna skall vara nöjda med kommunens park- och grönområden.
År 2014 skall kommunen uppnå minst 80 enligt "Nöjd-Medborgar-Index" i SCB´s kommuninvånarenkät: **(i1)**

Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015
64	i.u.	i.u.	75	80	

Kommentar: Mätning sker med 2 års intervall, nästa mätning sker 2012.

Kommunens interna fastighetsbestånd skall vara konkurrensdugligt och svara mot verksamheternas behov

År 2014 skall minst 95 % av kommunens fastighetsbestånd vara uthyrt: **(i2)**

Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015
85 %	87 %	87 %	95 %	95 %	

År 2014 skall max 2 % av kommunens energiförbrukning för uppvärmning av egna fastigheter ske med hjälp av fossila bränslen: **(i5)**

Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015
10 %	7 %	7 %	3%	2%	

9.5.3 Resursbehov

Verksamhet (belopp i tkr)	Bokslut	Budget	Budget 2014			Plan	Plan
	2012	2013	Kostnader	Intäkter	Netto	2 015	2 016
Kommunledningskontor	13	11	11	0	11	11	12
Internhyresfastigheter	497	1070	17 813	-16 719	1 094	1 124	1 158
Centralförråd	-20	0	5 248	-5 248	0	0	0
Teknisk verksamhet o markförsörjning	78	110	1 128	-1 017	111	114	118
Saneringsfastigheter	-763	145	30	-25	5	5	5
Vinterväghållning	638	1 325	1 336	-161	1 175	1 207	1 244
Enskilda vägar	101	232	237	0	237	243	251
Gatubelysning	1641	1 388	1 419	0	1419	1457	1 502
Parker	1267	901	921	0	921	946	975
Totalförsvaret och sambandskydd	65	58	476	-417	59	61	62
Grundläggande vuxenutbildning	8	104	106	0	106	109	112
Gymnasial vuxenutbildning/påbyggnad	1932	1 771	2 203	-32	2171	2 230	2 299
Särvux	24	0	40	0	40	41	42
SFI	499	604	918	0	918	943	972
Offentligt skyddade arbeten	911	1236	2 649	-1 385	1 264	1 298	1 338
Arbetspraktik	0	0	0	0	0	0	0
Offentliga tillfälliga arbeten	80	0	0	0	0	0	0
EKO-returen	419	70	70	0	70	72	74
Sommarpraktik	156	200	200	0	200	205	212
Övriga sysselsättningsåtgärder	99	200	0	0	0	0	0
Arbetsmarknadskontor	1147	1375	1 268	-26	1 242	1 276	1 315
Industriområden	0	0	0	0	0	0	0
Övriga områden	0	0	0	0	0	0	0
Björnhuset (Industrilokaler)	611	1 345	6 983	-6 002	981	1 007	1 039
Kommersiell verksamhet	-430	-12	51	-63	-12	-12	-13
Exploatering av bostadsområden	0	0	0	0	0	0	0
Förmedling av bostäder	-95	93	111	-16	95	98	101
Reservverk	51	90	92	0	92	94	97
Fjärrvärmeförsörjning	617	322	4 107	-3 778	329	338	348
Summa	9 543	12638	47 417	-34 889	12 528	12 866	13 265

Större förändringar under planperioden

För att sänka kostnaderna för snöröjning föreslås att samma snödjup skall gälla inom samhällena som på landsbygden innan snöröjning påbörjas. Snöröjning vid bussvändlinga samt parkeringsytor vid Centrumhuset ska utföras vid 5 cm snödjup. Detta ger en beräknad besparing på minst 150 kkr. Förslaget är ett led i att sänka sektorns kostnader.

Fastighetsenhetens kostnader minskas med 250 kkr då ett antal saneringsfastigheter är sålda samt att energikostnaderna minskat på grund av gjord energieffektiviseringsinvesteringar.

Verksamheten med sommarlovsentreprenörer har under ett antal år bedrivits men med ett stadigt vikande intresse. Sektorn har inte budgeterat för någon kostnad under 2014. Det är viktigt att verksamheten fortsätter om det finns intressenter och om behov finns anslås högst 100 tkr som finansieras via anslag från kommunstyrelsen.

SFI-verksamheten är osäker framöver, dels med hur mycket antalet tjänster verksamheten skall ha, dels hur stor intäkt som verksamheten får i bidrag som kommunen får från integrationen. I dagsläget är budgeten beräknad på att kommunen har kvar befintlig verksamheten. Minskas elevantalet är det kostnadseffektivare att köpa tjänsten av annan kommun.

Investeringar

Investeringar som ligger under planperioden är projektering och genomförande av GC-väg mellan Färgelanda och Stigen 4,0 mkr. Gång och cykelvägen mellan Färgelanda och Stigen projekteras under 2013 och kommer att byggas 2014/15 under förutsättning att Trafikverket centralt beviljar medel.

Energieffektiviseringar med ca 1,7 mnkr kommer att genomföras i kommunala fastigheter 2014.

Behov föreligger att investera i ny maskin för skogsbruket 250 tkr. Övriga mindre investeringar återfinns längst bak i dokumentet.

9.6 Medlemsavgifter

9.6.1 Verksamhetsbeskrivning

Externa verksamheter

Inom detta verksamhetsområde finns medlemsavgifter till bl.a. Kommunalförbundet Fyrbodalen, Dalslandskommunernas kommunalförbund, Dalslands miljönämnd, anslag för Leader samt räddningstjänst inom ramen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

9.6.2 Resursbehov

Verksamhet (belopp i tkr)	Bokslut	Budget	Budget 2014			Plan	Plan
	2012	2013	Kostnader	Intäkter	Netto	2015	2016
Medlemsavgifter	782	778	795	0	795	816	842
Miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövning	1719	1731	1731	0	1 771	1 819	1 873
Räddningstjänst	8827	9175	9175	0	9 386	9 639	9 929
Summa	11 328	11 198	11 952	0	11952	12275	12644

Större förändringar under planperioden

Bidraget till NÄRF har utökats främst p.g.a. kraftigt ökade pensionskostnader. Det har tidigare år visat sig att kostnaderna för Närf varit underbudgeterade.

9.7 Kost & Städ

9.7.1 Verksamhetsbeskrivning

Matproduktion för skolan

Ca 700 lunchportioner, inklusive 6-åringar och personal, tillagas i centralköket, varav ca: 250 av portionerna skickas till ytterskolor. Potatis och grönsaker tillagas på resp. skola. Centralköket förser fritidshemsverksamheten på ytterskolorna med råvaror till frukost och mellanmål samt middag under skolloven. Fritidsbarnen på Valboskolan äter frukost och mellanmål i Valboskolans restaurang.

Personalstyrkan är 4,37 årsarbetare, med förstärkning av 0,25 från personal från fritids vid servering av mellanmålet.

Städ för högstadiet mm

Städning sker av Valboskolans lokaler år 7-9, sporthall, reningsverk, centralförråd, centrumhus, socialkontoret på Furåsen, ytterområden på Håvestensgården och kommunkontoret.

Personalstyrkan är 4,5 årsarbetare.

Samordning sker av fortbildning och inköp av livsmedel, städmaterial och kemikalier för kommunens kökspersonal och lokalvårdare.

9.7.2 Effektmål

KOST

75 % av eleverna ska vara nöjda med skolmaten och miljön med skolmaten. Mätning ska ske genom enkäter i åk 3, 6 och 8 en gång per år.

Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015
90%	i.u.	84 %	75 %	75 %	

STÄD

Enhetens städverksamhet skall skötas på ett effektivt sätt genom personal med hög kompetens och bra tekniska hjälpmedel.

År 2014 skall brukarnas och personalens upplevelse av att det är städlat och välordnat, vara minst 50 %. Mätning sker genom enkäter till brukarna 1 gång/år: (i1, i2)

Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Mål 2013	Mål 2014	Mål 2015
i.u.	i.u.	i.u.	50 %	50 %	

9.7.3 Resursbehov, Kost och Städ

Verksamhet (belopp i tkr)	Bokslut	Budget	Budget 2014			Plan	Plan
	2012	2013	Kostnader	Intäkter	Netto	2 015	2 016
Kök	77	0	4 508	- 4 508	0	0	0
Städ	210	0	2 397	-2 397	0	0	0
Summa	287	0	6 905	-6 905	0	0	0

Större förändringar under planperioden

Städområdet på kommunhuset har flyttats över från IT-avdelningen till Kost- och städ under 2013.

Vid ev. tillbyggnad av Valboskolan behöver städtiden för det området utökas.

Investeringar

Inventarier till kost- och städenhet samt städutrustning totalt 75 tkr.

9.8 Sammanställning resursbehov, sektor Service

Verksamhet (belopp i tkr)	Bokslut	Budget	Budget 2014			Plan	Plan
	2 011	2013	Kostnader	Intäkter	Netto	2 015	2 016
Kommunikation & IT	17 422	18 019	19 208	-775	18 433	18 931	19 518
Plan & bygg	644	2 549	2 713	-364	2 349	2 412	2 487
Teknik & arbetsmarknad	14 942	12 638	47 417	-34 889	12 529	12 867	13 266
VA-Renhållning	16	582	6 751	-6 342	409	420	433
Medlemsavgifter	11 148	11 684	11 952	0	11 952	12 275	12 655
Kost & Städ	282	0	6 905	-6 905	0	0	0
Summa	44 454	44 511	94 947	-49 275	45 672	46 905	48 359

Konsekvenser enligt förslag till ekonomiska ramar för 2014

Ovan redovisad detaljbudget följer den ekonomiska totalram som kommunfullmäktige fastställt. Sektor Service har inför detaljbudgetarbetet inte fått någon utökad ram med undantag för 500 tkr till fastighetsunderhåll. Sektorn har **inte** fått kompensation för normala indexhöjningar. Detta innebär i realiteten ett besparings/effektivitetshöjningskrav på 2,3 %. Detta innebär i sin tur ca 1 miljon i minskade medel för verksamheterna inom sektor Service.

Kortfattat innebär ovanstående detaljbudget att;

De ekonomiska ramarna för detaljplanering begränsar planberedskapen.

Snöröjningskostnaderna minskas vilket innebär att medborgarna måste tolerera mer olägenheter när snön väl kommer.

Från budgetarbetet **2013** kvarstår följande konsekvenser då inga nya medel tillförts;

Idag finns ingen schemalagd beredskap utanför ordinarie arbetstid vilket innebär stor risk för oönskade driftstörningar i kommunens datanätverk. Den beredskap som finns bygger på frivillighet och facket motsätter sig skarpt nuvarande lösning. (400 tkr)

Avtal telefoni ska upphandlas och där med osäkert om vad nytt avtal ger för effekt på kostnaderna.

Ramarna ger inte utrymme för projektledare –Entreprenörskap, därmed kan inget stöd utgå till studerande och andra unga för att starta eget. (1.035 tkr)

Skötseln av kommunens parker och grönytor kan inte förbättras så som uppställda effektmål anger. (300 tkr)

Medlemsavgifter till NÄRF osäker, pensionsskuld redovisas alltför sent till medlemskommunerna.

INVESTERINGAR

I budgeten för 2014-2016 finns ett uppdrag till Budget- och bokslutsberedningen att se över investeringsprocessen. KF har ett nytt regelverk för investeringar under november 2013.

För planperioden uppgår investeringsutrymmet till 20 mnkr per år. Målsättningen är att investeringarna ska vara självfinansierade till 100%. Det innebär att inga nya lån planeras att behöva upptas under perioden. Nedan visas den preliminära investeringsplanen, efter kommunstyrelsens möte den 3 december 2013.

Investeringsbudget 2014 och plan 2015-2016							2013-11-20	
	Sektor	BESLUT	PLAN 2013	Prognos Ack Utfall tom 2013	PLAN 2014	PLAN 2015	PLAN 2016	
Investeringsutrymme enligt Övergripande Verksamhetsplan 2014-2016					20 000	20 000	20 000	
Återstående investeringar enligt beslut före 2014								
<u>Infrastruktur o Fastighetsinvesteringar</u>								
Cykelväg Stigen -Färgelanda	Service	4 000	2 500	800	1 700	2 500		
Bredbandsutbyggnad	Service	9 000	3 000	5 100	3 000	900		
Industriplan Högalid	Service	500	500	500	0			
Energieffektiviseringar	Service	7 000	3 500	5 300	1 700			
Övriga återstående från 2013, prel belopp			?		2 000			
SUMMA Beslutade projekt tom 2013		20 500	9 500	11 700	8 400	3 400	0	
Grundram fastigheter oförutsett	Service		400	400	400	400	400	
<u>Utrustningsinvesteringar</u>								
Grundram IT	Service		720		720	720	720	
Grundram	KS/Stab		130		130	130	130	
Grundram	Service		385		385	385	385	
Grundram	BoU		1 375		1 375	1 375	1 375	
Grundram	Omsorg		1 000		1 000	1 000	1 000	
Grundram	KoF		80		80	80	80	
SUMMA Beslutade Årliga grundramar			4 090		4 090	4 090	4 090	
SUMMA Beslutade Investeringar		20 500	13 590	11 700	12 490	7 490	4 090	
Nya Investeringar								
		BESLUT	PLAN 2013		2014	2015	2016	
Vänstersväg Högalid	Service				0	2 000		
Cykelväg Färgelanda Högsäter	Service				700	1 800		
Mobil Tandvård Högsäter	Service				200			
Anslutningsväg Högalid	Service				1 500			
Energieffektiviseringar Etapp 2	Service				1 300	2 850	2 850	
Upprustning Hembygdssalen Bibl	KoF				100			
SUMMA EJ Beslutade NYA Investeringar		0	0	0	3 800	6 650	2 850	
TOTALT BEHOV			13 590	11 700	16 290	14 140	6 940	